

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları. (1/109)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi Başkanlığı
Sayı : 101-115/03187

7. 3. 1978

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı 28. 2. 1978 tarihinde kararlaştırılan, «Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

G E R E K Ç E

Avrupa Konseyi tarafından düzenlenmiş olup 12 Nisan 1964 tarihinde üye devletlerin imzasına hazır bulundurulmuş ve Hükümetimiz tarafından 13 Mayıs 1964 tarihinde imzalanan Avrupa Sosyal Güvenlik kodu ile üye devletler için sosyal güvenliğin asgari normları tespit edilmiştir.

Bu kodun düzenlenmesindeki amaç, Avrupa Konseyi üyesi devletleri arasında daha sıkı bir birliği gerçekleştirmek, üye devletleri kendi sosyal güvenlik sistemlerini geliştirmeleri için teşvik etmek ve sosyal güvenlikle ilgili olarak üye devletler tarafından yapılan harcamalarda bir uygunluk sağlamaktır.

Kod, bütün Türk vatandaşlarına sosyal güvenlik hakkını tanıyan Anayasamızın amaç ve ilkelerine de uygun bulunmaktadır. Bu nedenle anılan koda katılmamız, ülke yararlarına ve Anayasa hükümlerine uygun bulunduğu gibi, Avrupa Konseyi üyesi olmamızın ve bu suretle bu topluluğa dahil bulunmamızın da bir gereği olduğu mütalaa edilmektedir.

Anılan koda Hükümetimizin de katılmasını sağlamak amacıyla hazırlanmış bulunan kanun tasarısında öngörülen hükümlerle koda yer alan hususlar aşağıda arz olunmuştur.

Madde 1. — Bu madde kodun onaylanmasına ilişkindir.

Kodda yer alan hükümlerle bunun karşısında sosyal güvenlik bakımından olan durumumuz anahatlarıyla aşağıda açıklanmıştır.

Bu kanunla kodun IV. ve VII. bölümleri dışında kalan bölümler onaylanmaktadır. IV. ve VII. bölümlerde yer alan sosyal güvenlik kolları henüz ülkemizde kurulup uygulanmadığından, bu iki bölümün onaylanması mümkün olmamıştır.

BÖLÜM I - GENEL HÜKÜMLER

Kodun 1 nci maddesinde, metinde kullanılan bazı tabirler tanımlanmıştır.

2 nci maddede ise, kodu onaylayan her üye devletin kodla kabul edilen yükümlülükleri yerine getirmek zorunda olduğu sosyal güvenlik kolu sayısı belirtilmiştir. Kodda yer alan sosyal güvenlik kolu sayısı 9'dur. Kodu onaylayan her ülkenin I., XI., XII., ve XIII. bölümlerle birlikte bu sosyal güvenlik kodlarından en az

altısının yer aldığı bölümleri uygulaması gerekmektedir. Ancak bölüm II, iki bölüm V'te üç bölüm sayılmaktadır. Bu duruma göre, II. bölümle V. bölümü onaylayan bir üye devlet, bu iki bölüm dışında bir bölüm daha onayladığı takdirde, kodun 2 nci maddesi hükmünü yerine getirmiş olur.

Türkiye, aşağıda ilgili bölümlerde de arz edileceği üzere, IV. ve VII. bölümler dışındaki bütün bölümleri uygulayabilecek durumdadır. Bu nedenle bu iki bölüm dışında kalan bütün bölümlerin onaylanması uygun mütalaa edilmektedir.

3 ncü madde, onaylanan bölümlerin, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine gönderilecek olan onaylama belgesinde belirtileceği, 4 ncü madde ise, onaylanmayan bölümler ne zaman onaylanacaksa, bunların o zaman bildirileceği hakkındadır.

5 nci madde korunan kimselerin kodda belirtilen oranı ile ilgilidir. 6 ncı madde ise milli mevzuata göre, ülkede uygulanması zorunlu olmayan sosyal güvenlik normlarının da nazara alınacağına daırdır.

BÖLÜM II - SAĞLIK YARDIMLARI

5 maddeden ibaret olan bu bölümde yardımı gerektiren halin ne olduğu tarif edilmiş, kapsama dahil korunan kimselerin oranı, yapılacak yardımların nelerden ibaret olduğu, staj ve yardım süreleri belirtilmiştir.

Kodun bu bölümünün onaylanabilmesi için korunan kimselerin işçilerden ibaret olması halinde, bunların en az : 50'sinin sigortalı olması ve karılarıyla çocuklarının da sağlık yardımlarından yararlanmaları gerekmektedir.

Ülkemizde yürürlükte bulunan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamında bulunan işçi sayısı birbucuk milyon civarındadır. Bunların eş ve çocukları da sağlık yardımlarından yararlanmaktadırlar. Emekli Sandığına tabi olanların sayısı ise 800 000 dolayındadır. Bu gruba dahil olanlarla bunların eş ve çocukları da, halen tıpkı 506 sayılı Kanuna tabi sigortalılar gibi, her türlü sağlık yardımlarından yararlanmaktadırlar. Tarımda işçi olarak çalışanların ise sadece bir milyon 200 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bunların henüz sosyal güvenlikleri sağlanmamış olmakla beraber, gerek 506 sayılı Kanuna ve gerek Emekli Sandığı Kanununa tabi olanların sayısı, tarımda çalışanlar dahil, bütün işçilerin yüzde 50'sinden fazla olduğuna göre, kodun sağlık yardımları bölümünün bu bakımdan onaylanmasında bir sakınca yoktur.

Yapılacak sağlık yardımları bu bölümün 10 ncu maddesinde belirtilmiştir. Gerek sigortalılara ve gerek Emekli Sandığı Kanununa tabi olanlara yapılan sağlık yardımları ile kodda belirtilen yardımlar arasında bir fark bulunmadığı cihetle, bu bölümün onaylanmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

Kodda staj süresi tespit edilmiş değildir. Mevzuatla gerekli görülebilecek suiistimali önleyici bir staj süresi denilmekle yetinilmiştir. Ülkemizde yürürlükte bulunan mevzuata göre, sağlık yardımlarından yararlanabilmek için bir staj süresine gerek görülmemektedir. Bu nedenle, kodun bu bölümünün uygulanmasında, bu bakımdan da, bir sakınca yoktur.

Kodda sağlık yardımı süresinin 26 hafta olarak sınırlandırılabilceği, uzun tedaviyi gerektiren hastalıklarda da bu sürenin uzatılabileceği öngörülmüştür. Mevzuatımıza göre bu süre 18 aydır, bu nedenle bu bakımdan da, bu bölümün onaylanmasına bir engel yoktur.

BÖLÜM III - HASTALIK ÖDENEKLERİ

Bu bölümde verilmesini gerektiren hal tarif edilmiştir. Tarif edilen bu hal 506 sayılı Kanuna göre ödenek verilmesini gerektiren hale uygundur. Bu bakımdan bu bölümün uygulanması mümkündür.

Bu bölümde de işçilerin en az % 50'sinin yardımlardan yararlanması gerektiği öngörülmüştür. Bundan önceki bölümde de belirtildiği üzere, ülkemizde hastalık ödeneğinden yararlananların oranı kodda öngörülen oranın üstündedir,

Kod hükümlerine göre, hastalık halinde evli ve iki çocuklu bir sigortalıya verilecek ödenek miktarının sigortalının ortalama kazancının % 45'i oranında olması gerekmektedir. 506 sayılı Kanuna göre, hastalık halinde, bu durumda bulunan bir sigortalıya ortalama kazancının üçte ikisi oranında ödenek verilmektedir. Emekli Sandığına tabi olarak çalışanlara ise, aylıklarının tam olarak ödenmesine devam olunmaktadır. Bu husus da, bu bölümün onaylanmasına bir engel teşkil etmemektedir.

Kodda gerekli görülebilecek bir staj süresini tamamlamış olanlara ödenek verileceği öngörülmüştür. 506 sayılı Kanuna göre, son bir yıl içinde 120 gün prim ödemiş olanlar ödenek hakkından yararlanmaktadır. Kodda staj süresi gün olarak belirtilmediğine ve mevzuatımızda da bir staj süresi bulunduğuna göre, bu bölümün onaylanmasında da bir sakınca yoktur.

Ülkemizde yürürlükte bulunan mevzuatta öngörülen yardım süresi kodda belirtilen yardım süresinden uzundur. Kodda ilk üç gün için ödenek verilmeyebilir dendiği halde, 506 sayılı Kanuna göre yalnız ilk 2 gün için ödenek verilmemektedir. Emekli Sandığı Kanununa tabi olanların aylıklarından ise hiçbir kesinti yapılmamaktadır. Bu nedenle, bu bakımdan da, bu bölümün onaylanmasında bir engel yoktur.

BÖLÜM IV - İŞSİZLİK YARDIMLARI

Bu bölüm işsizlik sigortasından yapılacak yardımlar hakkındadır. Ülkemizde henüz işsizlik sigortası kurulup uygulanmadığı için bu bölümün onaylanması olanağı yoktur. Bu bölümün onaylanmayacağı Kanunun 1 nci maddesinde belirtilmiştir.

BÖLÜM V - YAŞLILIK YARDIMLARI

Bu bölümde de yardım yapılmasını gerektiren hal tarif edilmiş ve mevzuatla tayin edilecek yaş haddinin 65'ten yukarı olmaması öngörülmüştür.

Mevzuatımızla tespit edilen yaş haddi bunun altında olduğuna göre, yaş haddi bakımından bu bölümün onaylanmasında bir sakınca yoktur.

Bu bölümde, aylık sahibinin ücretli bir işte çalışması halinde aylığının kesileceğine dair mevzuata hüküm konulabileceği belirtilmiştir. Bu hüküm mevzuatımıza tamamen uygun düşmektedir. Çünkü gerek 506 sayılı Kanuna ve gerek Emekli Sandığı Kanununa göre, emekli olduktan sonra tekrar görev alanların emekli aylıkları kesilmektedir.

Kapsam diğer bölümlerde olduğu gibidir. Kodun bu bölümüne tabi olanlar sayısının bütün işçilerin % 50'sinden az olmaması gerekmektedir. 506 sayılı Kanuna tabi sigortalılarla Emekli Sandığına tabi olanların sayısı kodda öngörülen oranın üstündedir.

Kod hükümlerine göre, evli bir erkeğin ödenecek yaşlılık aylığı ortalama kazancının % 40'ı oranında olmalıdır. Ülkemizde yürürlükte bulunan mevzuata göre, bağlanan yaşlılık veya emeklilik aylığı ortalama kazancının % 70'i oranındadır.

Kod hükümlerine göre bir sigortalıya yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için o sigortalının 30 yıllık prim ödeme veya çalışmadan ibaret olabilecek mevzuatla tayin olunan bir staj süresini tamamlamış bulunması gerekmektedir.

Emekli Sandığı Kanununda bu süre 30 yıldır. 506 sayılı Kanuna göre ise 25 yıl sigortalılık süresi dahi aylık bağlanması için yeterlidir. Yani 506 sayılı Kanunla kabul edilen staj süresi kodda öngörülen süreden de azdır. Bu nedenle her iki kanunda söz konusu edilen staj süreleri kodun bu bölümünün onaylanmasına bir engel teşkil etmemektedir.

İndirimli aylık bağlanması için Türk mevzuatıyla kabul edilen staj süresi kodda belirtilen staj sürelerinin altında olduğu cihetle, bu bakımdan da bu bölümün onaylanmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

Kod hükümlerine göre, ileri yaşta sigortaya girmiş olanlardan asgari bir prim ödeme süresini tamamlamış olanlara da aylık bağlanabilmektedir. Ülkemizde de bu 506 sayılı Kanunun geçici 8 nci maddesiyle sağlanmış olduğundan, bu bakımdan da, bu bölümün onaylanması olanağı vardır.

BÖLÜM VI - İŞ KAZALARIYLA MESLEK HASTALIKLARI HALİNDE YAPILACAK YARDIMLAR

Bu bölümün onaylanmasında da kapsam bakımından bir engel yoktur. Ülkemizde çalışan bütün işçilerin % 50'sinin sağlanan yardımlardan yararlanmaları bu bölümün onaylanması için yeterlidir. Halbuki ülkemizde bu sigorta kolundan yararlanan işçilerin bütün işçilere oranı % 50'nin üstündedir. Koda göre, yapılan sağlık yardımları ile Türk mevzuatı gereğince yapılan sağlık yardımları arasında fark yoktur.

Bir işkazası veya meslek hastalığı sonucu geçici olarak işgöremez duruma düşen evli ve iki çocuklu bir sigortalıya Kod'la verilmesi kabul edilen ödenek tutarı ortalama kazancının % 50'si oranındadır. 506 sayılı Kanuna göre, bu durumda olan bir kimseye verilen ödenek ise ortalama kazancının üçte ikisi oranındadır. Emekli Sandığı Kanununa göre bu haller hastalık olarak kabul edilmekte ve ilgilinin işgöremezliği halinde aylığından hiç bir kesinti yapılmamaktadır. Bu nedenle bu bölümün onaylanmasında da bir sakınca yoktur.

Kod hükümlerine göre, sigortalının sürekli olarak kazanma gücünü kaybetmiş olması halinde, tam malul ise ortalama kazancının % 50'si oranında, kazanma gücünü kısmen kaybetmiş ise, malullük derecesine göre tespit edilecek bir miktar üzerinden ödeme yapılması kabul edilmiştir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre, meslekte kazanma gücünün tamamını sürekli olarak kaybetmiş olan sigortalıya ortalama kazancının % 70'i, bir kısmını sürekli olarak kaybetmiş olan bir sigortalıya da maluliyet derecesi oranında gelir bağlanmaktadır.

Bir işkazası sonucu ölen sigortalının iki çocuklu eşine bağlanacak gelirin, ölen sigortalının ortalama kazancının % 40'ı oranında olması Kod hükmü gereğidir. 506 sayılı Kanuna göre, bu durumda olan bir dul kadına ise iki çocuğu ile birlikte ölen sigortalının ortalama kazancının % 70'i oranında bir gelir bağlanmaktadır.

Yukardaki izahattan da anlaşılacağı üzere, gerek sigortalıya, meslekte kazanma gücünün kaybı halinde, ve gerek hak sahiplerine, sigortalının ölümü halinde, bağlanacak gelir bakımından, Kod'un bu bölümünün onaylanmasında bir engel bulunmamaktadır.

Kod hükmüne göre, bazı şartlarla bağlanan gelirin sermayeye çevrilmesi mümkündür. 506 sayılı Kanun hükümlerine göre de bazı şartlarla gelir sermayeye çevrilmekte ve toptan ödeme yapılmaktadır. Bu bakımdan da bu bölümün onaylanmasında bir sakınca yoktur.

BÖLÜM VII - AİLE YARDIMLARI

Ülkemizde henüz aile yardımları sigortası uygulanmadığı için bu bölümün onaylanması mümkün görülmemektedir. Bu husus kanunun 1 nci maddesinde belirtilmiştir.

BÖLÜM VIII - ANALIK YARDIMLARI

Bu bölümün onaylanmasında da kapsam bakımından bir sakınca yoktur.

Kod hükümlerine göre, sağlanacak analık sağlık yardımları doğumdan önce, doğum sırasında ve doğumdan sonra yapılacak sağlık yardımlarıdır. Bu yardımlar, mevzuatımıza göre de, sağlanmaktadır. Doğumdan önceki yardım gebelik yardımı, doğum sırasında yapılan yardım, doğum yardımı ve doğumdan sonra yapılacak yardım da, doğumdan ileri gelen hastalık halinde yapılacak yardım diye mevzuatımızda yer almıştır.

Kod hükümlerine göre, gebelik ve doğum nedeniyle işgöremez duruma düşen kadına verilecek ödenek miktarı ortalama kazancın % 40'ı oranındadır. Halbuki 506 sayılı Kanunla kabul edilen işgöremezlik ödeneği ortalama kazancın üçte ikisi oranındadır. Emekli Sandığına tabi olarak çalışan kadınların aylıklarında ise, doğum halinde, bir kesinti yapılmamaktadır.

Kod'da gerek analık sağlık yardımlarının yapılabilmesi ve gerek ödenek verilebilmesi için milli mevzuatla tayin edilecek bir staj süresinin tamamlanmış olması şartı yer almış bulunmaktadır. 506 sayılı Kanunda da böyle bir staj süresi vardır.

Ödenek süresi Kod'la 12 hafta olarak kabul edilmiştir. 506 sayılı Kanunda da bu süre 12 haftadır. Kod hükümlerine göre, doğumdan ileri gelen hastalık halinde bu süre uzatılabilir. Bu hüküm de mevzuatımıza uygundur.

Yukardaki izahat karşısında, Kod'un bu bölümünün onaylanmasına bir engel bulunmadığı mütalaa edilmektedir.

BÖLÜM IX - MALULLÜK YARDIMLARI

Kod'da malullüğün tanımlanması yapılmış, ancak derecesi tespit edilmemiştir. «Mevzuatla tayin edilen bir derecede» kaydı vardır. Ülkemizde kimlerin malul sayılacağı 506 sayılı Kanunda belirtilmiştir. Bu nedenle malullüğün tespitinde Kod hükümlerine aykırılık yoktur.

Bütün işçilerin en az % 50'sinin malullük sigortasına tabi olmaları Kod hükümleri gereğidir. 506 sayılı ve Emekli Sandığı kanunlarına göre, ülkemizde malullük sigortasından yararlananların sayısı % 50'nin üstündedir. Bu itibarla Kod'un kapsam bakımından onaylanmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

Kod hükümlerine göre, evli ve iki çocuklu bir malul kişiye yapılacak yardım miktarı ortalama kazancın % 40'ı oranındadır. Halbuki 506 sayılı Kanuna göre, malul sayılan bir sigortalıya bağlanacak malullük aylığı, geçindirmekle yükümlü kimsesi olmasa dahi, ortalama kazancının % 70'i oranındadır. Emekli Sandığı Kanununa göre bağlanacak malullük aylığı da her zaman % 40'ın üstündedir. Bu itibarla bu bölümün onaylanmasında, bu bakımdan da, bir sakınca yoktur.

Kod hükümlerine göre, bir kimseye malullük aylığı bağlanabilmesi için 15 yıl prim ödemiş veya çalışmış olması gerekmektedir. Halbuki bu süre 506 sayılı Kanunda çok daha kısa tutulmuştur. Bu bakımdan da bu bölümün onaylanmasında bir sakınca yoktur.

BÖLÜM X - ÖLÜM YARDIMLARI

Kod'un bu bölümünde de gerek kapsam ve gerek yardım miktarı bakımından onaylanmasına bir engel yoktur. Kod'da bu sigorta kolundan yararlananların aile reislerinin bütün işçilerin % 50'sinden az olmaması öngörülmüştür. İki çocuklu dul kadına yapılacak yardım miktarı ise, ölen sigortalının ortalama kazancının % 40'ı oranında olması gerekmektedir. Mevzuatımızda öngörülen yardım miktarı % 40'ın üstündedir. Hatta 506 sayılı Kanuna göre ölen bir sigortalının dul karısına ve iki çocuğuna bağlanan aylık, ortalama kazancının % 70'ini bulmaktadır.

Staj süresi malullük yardımlarında olduğu gibidir. Yani kod hükümlerine göre, ölen sigortalının dul karısına ve çocuklarına aylık bağlanabilmesi için bu sigortalının ölüm tarihine kadar en az 15 yıl prim ödemiş veya çalışmış olması gerekmektedir. Malullük yardımları bölümünde de belirttiği üzere, Kod'la kabul edilen süre mevzuatımızda yer alan staj süresinden fazladır. Bu itibarla, staj süresi de bu bölümün onaylanmasına bir engel teşkil etmemektedir.

Kod'da ücretli işlerde çalışanların aylıkların kesileceğine dair hüküm vardır. Bu hüküm mevzuatımızda da vardır. Bu bölümün bu bakımdan da onaylanmasında bir sakınca yoktur.

BÖLÜM XI - PERİYODİK ÖDEMELERDE UYGULANACAK NORMLAR

65, 66 ve 67 nci maddeler yapılacak yardımların tespitine dairdir. Bu bölüme bir de cetvel eklenmiştir. Bu cetvelde yardım oranları belirtilmiştir. İlgili bölümlerde yardım miktarından söz edilmiş ve bunların mevzuatımızla sağlanan yardım miktarlarının altında olduğu belirtilmiştir. Bu itibarla bu bölümün onaylanmasında bir sakınca görülmemektedir.

BÖLÜM XII - ORTAK BÖLÜMLER

Bu bölümde, yardımların hangi hallerde durdurulacağına ve kesileceğine, ilgililerin verilen kararlara karşı itiraz edebileceklerine, yapılan yardımlarla idare giderlerinin, tahsil edilecek primlerle karşılanacağına ve idareye kimlerin katılacağına dair hükümler vardır. Bütün bu hükümler mevzuatımızda yer alan hükümlere uygundur. Bu nedenle, bu bölümün onaylanmasında da bir sakınca yoktur.

BÖLÜM XIII - ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Bu bölümde, bu Kod'un hangi hallerde uygulanmayacağı, Âkit tarafların yabancılarla göçmen işçiler hakkında özel anlaşmalar yapabilecekleri, her yıl Genel Sekretere gönderilecek raporda bildirilecek hususlar, bu konuda Bakanlar Komitesinin yapacağı işlemler ve Âkit tarafların onaylamadıkları bölümler hakkında her iki yılda bir gönderecekleri raporlar hakkında bilgi vardır. Bunların hiç birisi Kod'un onaylanmasına bir engel teşkil etmemektedir.

BÖLÜM XIV - SON HÜKÜMLER

Bu bölümde Kod'un imzalanıp onaylanacağı, yürürlüğe gireceği tarih, Kod'un 2 nci maddesinin 2 nci paragrafı hükmünden yararlanmak isteyen üye devletlerin yapacakları işlemler, Avrupa Konseyi üyesi olmayan devletlerin Kod'a katılma şartları, Kod'un uygulanacağı yerler ve fesih şartları belirtilmiştir. Bunlar da Kod'un onaylanmasına engel değildir.

Yukarıda arz edilen nedenler karşısında, Kod'un IV nci ve VII nci bölümleri dışında kalan bölümlerin onaylanmasının uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

Madde 2. — Bu Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğine dairdir.

Madde 3. — Bu Kanunun Bakanlar Kurulunca yürütüleceği hakkındadır.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler
Komisyonu
Esas No. : 1/109
Karar No. : 4

13 . 4 . 1978

Yüksek Başkanlığa

Avrupa Sosyal Güvenlik Kod'unun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı Komisyonumuzun 29 . 3 . 1978 günlü oturumunda, ilgili Bakanlık temsilcileri de hazır oldukları halde görüşüldü.

Yasa önerisinin gerekçesine bakıldığında, Avrupa Konseyi üyesi devletler arasında daha sıkı bir birliği gerçekleştirmek; kendi sosyal güvenlik sistemlerini geliştirmelerini teşvik etmek ve sosyal güvenlikle ilgili olarak üye devletler tarafından yapılan harcamalarda uygunluk sağlamak ve sosyal güvenliğin asgari normları hakkında 102 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi ile öngörülen asgari normlardan daha yüksek seviyede bir «Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu» meydana getirmek ve bu amaçla tıbbi yardım, hastalık yardımı, işsizlik yardımı, yaşlılık yardımı, iş kazası yardımı, aile yardımı, analık yardımı, malullük yardımı, ölüm yardımı, periyodik ödemelerde uyulması gereken standartlar hakkında asgari norm niteliğini içermektedir.

Üretim maliyetleri açısından, önemli bir ağırlığı kapsayan sosyal güvenlik harcamalarının; bu Kod ile getirilen normlar sayesinde eş bir düzeyde tutularak maliyetlerden doğan rekabet, bozukluklarını ve güçlüklerini gidermek suretiyle, azalacağı öngörülmüştür.

Ülkemizde ücretli ve maaşlılardan sigorta programları kapsamına girenlere uygulanan standartlar Kod'da öngörülenlerin genellikle üzerindedir. Ancak, mevcut standartları geliştirmek kadar, kapsama girmemiş gruplara da sigorta programlarının götürülmesinde Kod'un yardımcı olabileceği kanısını içeren, anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu dair olan yasa önerisi Komisyonumuzca yerinde görülerek aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Hatay
Öner Miski
Adana
Oğuz Yazıcıoğlu
İstanbul
Cengiz Özyalçın

Sözcü
Mardin
Metin Musaoğlu
Ankara
Mustafa Başoğlu
Kocaeli
Kenan Akman

Kâtip
Van
İhsan Bedirhanoglu
Elazığ
Celâl Ertuğ
Tokat
Faruk Demirtola
İmzada bulunamadı.

Tokat
Sermet Durmuşoğlu

Dışişleri Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/109
Karar No. : 13

4.5.1978

Yüksek Başkanlığa

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı, ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu,

Avrupa Konseyince hazırlanıp 12.4.1964 tarihinde üye devletlerin imzasına sunulan ve Hükümetimizce 13.5.1964 tarihinde imzalanan Avrupa Sosyal Güvenlik Kod'u ile sosyal güvenliğin asgari normları tespit edilmiştir.

Tasarının gerekçesinde de bertafsil arz ve izah olunduğu veçhile Kod'un düzenlenmesindeki maksat Avrupa Konseyi Üyesi Devletler arasında daha sıkı işbirliğini gerçekleştirmek, sosyal güvenlik sistemlerini geliştirmek için teşvik etmek, bu hususta yapacakları harcamalarda uyum sağlamaktır.

Türkiye'de Emekli Sandığı statüsüne tabi 800 000, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamında 1 500 000, BAĞ - KUR'da ise yaklaşık 1 000 000 civarında memur, işçi ve serbest meslek sahibi kişi vardır. Bunların bakmakla yükümlü oldukları ana ve babalarıyla eş ve çocukları da sağlık yardımlarından faydalanmaktadırlar. Bu miktar ülkemizde tüm çalışanların % 50'sinden fazladır.

Anayasamızın amaç ve ilkelerine uygunluğu yönünden, ayrıca Avrupa Konseyi Üyesi olmamız hasebiyle de topluluğa dahil bulunmamızın bir gereği olmasından Kod'un onaylanmasının ülkemizin yararına olduğu aşıkardır.

Kod dibace ile 83 maddeden ibarettir. Kod'da yer alan sosyal güvenlik kolu sayısı 9'dur. Türkiye IV ncü ve VII ncü bölümler dışında bütün bölümleri uygulayabilecek durumdadır.

Sağlık yardımı, hastalık ödenekleri, işsizlik yardımları, yaşlılık yardımları, iş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde yapılacak yardımlar, aile yardımları, analık yardımları, malullük yardımları, ölüm yardımları, periyodik ödemelerde uyulması gereken standartlar hakkında asgari norm niteliğini içermektedir.

Yurdumuzda işsizlik sigortası kurulup uygulanmadığı için işsizlik yardımları, aile yardımları sigortası bulunmadığı için de aile yardımları bölümlerinin uygulanması mümkün görülmemektedir.

Üretimde maliyet artışlarının da bir sebebi sosyal güvenlik harcamalarıdır. Bu kod ile getirilen normlar sayesinde eş bir düzeyde tutularak maliyetlerden doğan rekabet, harcamaların bozukluklarını ve güçlüklerini gidermek suretiyle azalacağını öngörmüştür.

Kod, sigorta kapsamına girmemiş gruplara da ezümlü tarım işçilerinin de sigortalı olarak sosyal güvenliğe kavuşmalarına yardımcı olacaktır.

Yukarıda kısaca arz olunan faydaları muvacehesinde tasarının tümü Komisyonumuzca prensip olarak kabul edildikten sonra maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1, 2 ve 3 ncü maddeleri Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun takdirlerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Komisyon Başkanı ve bu Rapor
Sözcüsü
Muğla
Zeyyat Mandalinci
Adana
Muslihittin Yılmaz Mete

Başkanvekili
Urfa
Salih Özcan
İmzada bulunamadı
Bursa
Cemal Külahlı

Kâtip
İzmir
Şinasi Osma
İmzada bulunamadı
Çankırı
Nurettin Ok
İmzada bulunamadı

Erzurum
Gıyasettin Karaca

Elazığ
Celâl Ertuğ

Kayseri
Mehmet Zeki Ökur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Avrupa Konseyi'ne kabul edilmiş olup 13 Mayıs 1964 tarihinde Strasbourg'ta imzalanmış bulunan Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun IV. ve VII. Bölimleri dışında kalan bütün bölümlerinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER
KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

28 . 2 . 1978

Başbakan	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
<i>B. Ecevit</i>	<i>O. Eyüboğlu</i>	<i>Prof. Dr. T. Feyzioğlu</i>	<i>Dr. F. Sükan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Çetin</i>	<i>E. Akova</i>	<i>Dr. L. Doğan</i>	<i>S. Yıldız</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>A. R. Septioğlu</i>	<i>M. Kılıç</i>	<i>A. Şener</i>	<i>M. Can</i>
Milli Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>H. E. Işık</i>	<i>İ. Özyadınlı</i>	<i>Prof. G. Ökçün</i>	<i>Z. Müezzinoğlu</i>
Milli Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı	Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı
<i>N. Uğur</i>	<i>Ş. Elçi</i>	<i>T. Köprülüler</i>	<i>Dr. M. Tan</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Ulaştırma Bakanı	Gıda - Ta. ve Hay. Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>T. Mataracı</i>	<i>G. Öngüt</i>	<i>M. Yüceler</i>	<i>A. B. Ersoy</i>
Sanayi ve Eeknoloji Bakanı	İşletmeler Bakanı	En. ve Tabii Kay. Bakanı	Turizm ve Tan. Bakanı
<i>O. Alp</i>	<i>Prof. Dr. K. Bulutoğlu</i>	<i>Doç. Dr. D. Baykal</i>	<i>A. Coşkun</i>
İmar ve İskân Bakanı	Köy İş. ve Koop. Bakanı	Orman Bakanı	Gençlik ve Spor Bakanı
<i>A. Karaaslan</i>	<i>A. Topuz</i>	<i>V. İlhan</i>	<i>Y. Çakmur</i>
Sosyal Güvenlik Bakanı	Kültür Bakanı	Yerel Yönetim Bakanı	
<i>H. Işgüzar</i>	<i>Doç. Dr. A. T. Kışlalı</i>	<i>M. Özdemir</i>	

AVRUPA SOSYAL GÜVENLİK KODU

D İ B A C E

Bundan böyle «Kod» olarak adlandırılacak olan 16 Nisan 1964 yılı Strasburg'ta aktedilen Avrupa Sosyal Güvenlik Kod'u hükümlerinin öngördüğü sosyal güvenliği daha yüksek bir seviyeye ulaştırmak kararında olan ve,

Her ülkenin kendi ekonomik durumu dikkat nazara alınarak, Konseye üye tüm Devletleri söz konusu sosyal güvenliği yüksek seviyeye ulaştırmaları için teşvik etmek arzusunda olan,

İşbu Protokolü imza eden Avrupa Konseyi üye Devletleri,

Milletlerarası Çalışma Örgütünün işbirliği ile hazırlanan aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

BÖLÜM - I

Kod'u ve işbu Protokolü onaylamış bulunan Avrupa Konseyi üye Devletlerden her biri ve bu iki belgeye katılan her Devlet için aşağıdaki hükümler, Kod'un müteakıl madde, paragraf ve bendin yerini alacaktır:

Madde 1. — Paragraf 1, bent (h) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Çocuk» tabiri :

(i) ya 16 yaşından küçük bir çocuğu,

(ii) mevzuatla tayin edilen şekle göre mecburi tahsil süresinin son bulunduğu yaştan daha küçük bir yaşta çocuğu veya 15 yaşından daha küçük bir çocuğu, kapsamaktadır,

Bununla beraber bu tabir, 18 yaşından daha küçük tahsiline devam eden, çıraklık yapan veya malul olan çocukları da kapsamaktadır.

Madde 2. — Paragraf 1, bent (b) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(b) Bölüm II iki ve Bölüm V üç bölüm sayıldığı dikkat nazara alınarak, Kod'un 3 ncü maddesi uyarınca II ila X bölümlerden en az sekizini kabul eden ilgili üye Devlet,

Madde 2. — Paragraf 2, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

2. Bir önceki paragrafın (b) bendi hükmü,

(a) IV, V, VI, IX ve X bölümlerden biri dahil olmak üzere II ila X bölümlerden en az altısı, Kod'un 3 ncü maddesi uyarınca ilgili üye Devlet tarafından kabul edildiği, ve

(b) buna ilaveten,

(i) bu paragrafın (a) bendi kapsamına giren bazı kolların. Kod'da gösterilen normların, gerek tatbik alanını ve gerek yapılan yardımlar bakımından yardım seviyesini veya birini veya ötekini üstüne çıktığı,

(ii) bu paragrafın (a) bendi kapsamına giren bazı kollara, Kod'un 2 numaralı ekinde belirtilen munzam yararlar, Protokol tarafından tadil edilen şekilde Kod'da belirtilen normların üstüne çıktığı,

(iii) Kod'daki normlara ulaşmadığı kollar nazara alınarak, ilgili üye Devlet, yürürlükte bulunan Sosyal Güvenliğin söz konusu bentte gösterilen düzenlemelerden birine uyduğu, takdirde yerine getirilmiş sayılacaktır.

Madde 9. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseler :

(a) Bütün işçilerin yüzde 80'ninden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfları ile bunların karıları ve çocukları,

(b) veya ülkede oturanların yüzde 30'dan az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen bütün çalışan nüfus ile bunların karıları ve çocukları,

(c) veyahut ülkede oturanların yüzde 65'nden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan bütün nüfus, teşkil eder;

Madde 10. — Paragraf 1 ve 2 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. Yapılacak yardımlar en az şunları kapsar :

(a) hastalık halinde,

(i) evde yapılan muayeneler dahil ve mevzuatla tespit edilen şartlar dahilinde uzman hekimlerin muayene ve tedavileri,

(ii) Hastanede yatarak ve ayakta muayene ve tedavileri; ihtiyaca göre hekim ve uzman hekim tarafından muayene ve tedaviler; hastabakıcı tarafından bakım ve lüzumlu tedaviler;

(iii) Lüzumlu hazır ve yapılması gereken ilaçların temini;

(iii) Korunan çocukların diş muayene ve tedavisi, ve

(b) Gebelik, doğum ve bunlardan doğan sonuçlar halinde :

(i) Doğumdan önce, doğum sırasında ve doğumdan sonra bir hekim veya diplomalı bir ebe tarafından yapılan muayene ve tedaviler;

(ii) Gereken hallerde hastaneye yatırılarak yapılan tedaviler, ve

(iii) İlaçlar.

2. Yardımdan yararlananların veya bunların aile reislerinin, hastalık halinde yapılacak sağlık yardımları masraflarına katılmaları istenebilir. Şu şartla ki :

(a) Hastalık halinde; sağlık yardımlarına katılma kuralları, ağır bir yük olmayacak şekilde tespit edilir; ilgili veya ailenin yardım masraflarına katılma oranı :

(i) Hastane dışında hekim veya uzman hekim tarafından yapılan muayene ve tedavi masrafının % 25'nin,

(ii) Hastanede yapılan muayene ve masrafın yüzde 25'nin,

(iii) İlaç masraflarının ortalama yüzde 25'nin,

(iv) Diş muayene ve tedavi masrafının yüzde 33 1/3'ün, üstüne çıkmayacaktır.

(b) Gebelik, doğum ve bunlardan doğan sonuçlar ve yalnız ilaçlar için yardımdan yararlanan veya aile reisinin yardım masrafına iştiraki ortalama yüzde 25'i geçmemelidir. Bu yardıma katılma kuralları ilgili için ağır bir yük olmayacak biçimde tespit edilmelidir.

(c) Her şekil muayene ve tedavi veya ilaç için yardıma katılma nispeti muayyen bir meblağ olarak tespit edilmiş ise, (a) ve (b) bentlerinde belirtilen her yardım kategorileri için yardımdan yararlanarlara yapılacak tüm ödemeler, belirli bir müddet için söz konusu kategoriye tespit edilen tüm yardım oranını geçmemelidir.

Madde 12. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

10 ncu maddede belirtilen yardımlar, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Ancak her olay için hastane tedavisi 52 hastadan veya 3 yıl sürekl bir müddet için 78 haftadan fazla süremez.

Madde 15. — (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseleri :

(a) Bütün işçilerin yüzde 80'inden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi sınıfları :

(b) Veya ülkede oturanların % 30'undan az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan çalışanlar sınıfı :

Teşkil eder.

Madde 18. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

16 ncı maddede belirtilen yardım, yardım gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Şu kadar ki, bu yardım her hastalık olayı için 52 haftadan veya 3 yıl sürekl bir müddet içinde 78 haftadan fazla olarak sınıflandırılabilir ve kazancın kesildiği sürenin ilk üç günü için de ödenek verilmeyebilir.

Madde 21. — (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseleri :

(a) Bütün işçilerin yüzde 55'inden az olmamak üzere, milli mevzuatla tayin edilen işçi sınıfları,

Teşkil eder.

Madde 24. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. 22 nci maddede belirtilen yardım süresi, işçi sınıfına dahil kimselerin korunmuş olmaları halinde 12 aylık bir devre içinde 21 hafta veya kazancın her defa kesilişinde 21 hafta.

2. Ülkede oturan ve olay sırasındaki geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün nüfusunu korunmuş halinde, 22 nci maddede belirtilen yardım, yardım gerektiren halin devamı süresinde sağlanır,

Şu kadar ki, mevzuatla tayin edilen ve kişinin muhtaçlık durumu araştırılmaksızın sağlanan yardım süresi, bu maddenin 1 No. lu paragrafı hükmüne göre sınırlandırılabilir.

3. Milli mevzuat gereğince yardım süresi, prim ödeme süresine göre veya daha önce mevzuatla tayin edilen süreye göre vadelere ayrılmış ise, 12 aylık devre içinde yapılan ortalama yardım süresi 21 haftayı bulduğu takdirde, bu maddenin 1 No. lu paragrafı yerine getirilmiş sayılır.

4. Yapılan yardım aşağıdaki hallerde ödenmez :

(a) Her işsizlik olayında ilk üç gün için yardım yapılmayabilir. Şu kadar ki, mevzuatla tayin edilen bir süreyi aşmayan ve geçici olarak çalışan süreden önce ve sonra işsiz geçen günler aynı olayın devamı sayılır.

(b) 12 aylık bir süre içinde ilk 6 gün için yardım yapılmayabilir.

5. Mevsimlik işlerde çalışan işçilere yapılacak yardımın süresi ile olayın başlangıcında yardım yapılmayacak günler sayısı çalışma şartlarına uydurulabilir.

6. Ülkede istihdamı yüksek bir seviyede ve istikrarlı bir şekilde muhafaza için gerekli tedbirler alınmalıdır. İşsizlere yeni münasip bir iş temini için iş bulma servisleri, mesleki bilgileri oluşturmak için staj yerleri, münasip bir iş bulmaları için başka bölgelere gidebilmeleri için yardım yapılması ve diğer benzeri servislerin ihdası gibi kolaylıklar temin edilmelidir.

Madde 26. — Paragraf 2 ve 3 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

2. Mevzuatla tayin olunan yaş sınırı 65'ten yukarı olmamalıdır. Bununla beraber mevzuatla daha yüksek bir yaş haddi tespit edilebilir; şu şartla ki yaş haddi, ülkede oturanlardan bu yaşa gelenlerin sayısı bu yaşın altında kalan ve 15 yaşın üstünde bulunanlar sayısının yüzde 10'undan az olmamalıdır. Yalnız mevzuatla tayin edilen belirli kategori işçileri yardımdan faydalanıyor ise, mevzuatla tayin olunan yaş sınırı 65'ten yukarı olmamalıdır.

3. Milli mevzuat hükmü ile yardıma hak kazanan bir işçi mevzuatla tayin edilen bir işte çalışıyor ise bu yardım, kesilebilir; veya işçinin kazancı, mevzuatla tayin edilen bir miktarı aşmış ise yardımda indirim yapılabilir.

Madde 27. — Bent (a) ve (b) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseleri :

(a) Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin edilen işçi sınıfları;

(b) Veya ülkede bütün oturanların yüzde 20'sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin edilen faal nüfus. Teşkil eder.

Madde 28. — Bent (b) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(b) 67 nci madde hükümlerine uygun olarak ülkede oturan ve geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün nüfus korunmuş olması halinde. Bununla beraber, 27 nci maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen kategorilere giren kimselere, kaynaklar söz konusu edilmeden, mevzuatla tayin edilen bir yardım garanti edilmelidir, şu kadar ki 29 ncu maddenin 1 nci paragrafında tespit edilen staj şartlarından daha ağır olmamalıdır.

Madde 32. — Bent (d) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(d) Aile reisinin ölümü sonucunda dul kadının veya çocuklarının geçim olanağının kaybolması.

Madde 33. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseleri, bütün işçilerin yüzde 80'inden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçilerle, aile reisinin ölümü halinde yapılacak yardımlar bakımından da, bunların karılarıyla çocukları teşkil eder.

Madde 41. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseleri, yardım periyodik ödemeler şeklinde yapıldığı takdirde :

(a) Bütün işçilerin yüzde 80'inden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfları;

(b) Veya ülkede ikamet edenlerin yüzde 30'undan az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfusu; Teşkil eder.

Madde 44. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimselere 42 nci madde gereğince yapılacak yardımların tutarı, 66 nci maddedeki esaslara uygun olarak tespit edilen alelâde kahil bir erkek işçinin ücretinin yüzde 2'si ile bu kimselerin çocukları sayısının çarpımına eşittir.

Madde 48. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 80'inden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfına dahil bütün kadınlarla, analık sağlık yardımı bakımından, bu sınıfa dahil erkek işçilerin karıları;
- b) Veya ülkede oturanların yüzde 30'undan az olmamak üzere mevzuatla tayin edilen çalışan nüfus içindeki bütün kadınlarla, analık sağlık yardımı bakımından, bu sınıfa dahil erkeklerin karıları; teşkil eder.

Madde 49. — 2 nci paragraf aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

2. Sağlık yardımları en az şunlardır :

- a) Doğumdan önce, doğum sırasında ve doğumdan sonra hekimler veya diplomalı ebeler tarafından yapılan yardımlar,
- b) Gereken hallerde hastaneye yatırılması ve
- c) İlaçlar; şu şartdaki yardımdan yararlanan işçi kadın veya aile reisinin ilaç masraflarına iştirak etmeleri temin edilmelidir. Bu katılma kuralları, yardımdan yararlanan kadın ve aile reisi için ağır bir yük olmayacak şekilde ve ortalama yüzde 25 oranını geçmemesi öngörülmelidir. Her hal için, işçi kadının veya aile reisinin katılma payı muayyen bir meblağ olarak tayin edilmiş ise, korunan kimselerin yapacağı tüm ödemeler, belirli bir müddet için tespit edilen tüm meblağın yüzde 25'ini geçmemelidir.

Madde 54. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yardım yapılmasını gerektiren hal, kazanç sağlayan bir faaliyette bulunma gücünün mevzuatla tayin edilen bir derecede ve muhtemelen sürekli olarak kaybedilmesi veya hastalık ödeneğinin kesildiği tarihte iş göremezlik halinin devam etmesi halleridir. Bununla beraber, faaliyette bulunma gücünün mevzuatla tayin edilen derecenin üçte ikisini aşmamalıdır.

Madde 55. — (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 80'ninden az olmamak üzere mevzuatla tayin olunan işçi sınıfları;
- b) Veya ülkede oturanların yüzde 30'undan az olmamak üzere mevzuatla tayin edilen faal nüfus, teşkil eder.

Madde 56. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. Yapılan yardım, aşağıda belirtildiği üzere hesaplanan bir periyodik ödeme biçimindedir.

- a) İşçi sınıfı kategorileri veya çalışan nüfus kategorileri korunmuş olması halinde 65 nci veya 66 nci maddeye göre;
- b) Geçim kaynakları, gerektiren halin devamı süresinde, mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün nüfusun korunmuş olması halinde, 67 nci maddede yazılı esaslara göre; hesaplanan bir periyodik ödeme.

Bununla beraber, kaynaklar nazarı dikkate alınmaksızın, 55 nci maddenin (a) veya (b) bendinde belirtilmiş kategorilere dahil tüm işçilere mevzuatla tayin edilen bir yardım garanti edilmelidir; şu şartdaki 57 nci maddenin 1 nci paragrafında belirtilen staj süresi şartlarından daha ağır olmamalıdır.

2. Fiziki ve mesleki readaptasyon servislerin faaliyete geçmesi ve iş gücü azalmış işçilere munasip bir iş bulmaları için iş bulma servisleri, lüzumunda elverişli iş bulmaları için başka bölgelere gidebilmeleri için yardım yapılması ve diğer benzeri servislerin ihdası için tedbirler alınmalıdır.

Madde 61. — (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 80'inden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfına dahil aile reisinin karılarıyla çocukları;
- b) Veya ülkede ikamet edenlerin yüzde 30'undan az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus içindeki aile reislerinin karılarıyla çocukları, teşkil eder.

Madde 62. — (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

- b) Ülkede oturan ve yardım yapılmasını gerektiren devrede geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün dul kadınlarla çocukların korunması halinde, 67 nci madde hükümlerine göre hesapla-

nacak bir periyodik ödeme biçiminde olur. Bununla beraber, kaynaklar dikkat nazara alınmaksızın, 61 nci maddenin (a) ve (b) bendlerinde belirtilmiş kategorilere dahil aile reislerinin karılarıyla çocuklarına mevzuatla tayin edilen bir yardım garanti edilmelidir, şu şartla ki 63 ncü maddenin 1 nci paragrafında belirtilen staj süresi şartlarından daha ağır olmamalıdır.

Madde 74. — 1 ve 2 nci paragrafları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. Kodu ve işbu Protokolü onaylayan her üye Devlet, bu belgelerin uygulaması ile ilgili olarak Genel Sekretere her yıl bir rapor gönderir. Bu raporda aşağıdaki hususlar yer alır :

- a) Onaylanan söz konusu belgeler hükümlerinin uygulanmasını sağlayan mevzuat hakkında tam bilgi;
- b) Aşağıda belirtilen maddelerde öngörülen istatistik koşulların söz konusu üye Devlet tarafından yerine getirilmiş olduğunu gösteren deliller :
 - i) Korunan kimselerin sayısı ile ilgili olarak madde 9 (a), (b) veya (c); madde 15 (a) veya (b); madde 21 (a); madde 27 (a) veya (b); madde 33; madde 41 (a) veya (b); madde 48 (a) veya (b); madde 55 (a) veya (b); madde 61 (a) veya (b);
 - ii) Yardım miktarlarıyla ilgili madde 44, 65, 66 veya 67;
 - iii) İşsizlik işsizlik yardımlarının süresi ile ilgili olarak 24 ncü maddenin 2 nci paragrafı; ve
 - iv) Korunan işçiler tarafından ödenen sigorta primlerinin kaynaklar toplamına olan oranı bakımından 70 nci maddenin 2 nci paragrafı.

Bu deliller, Komite tarafından öngörülen düzen ve biçimde bildirilir.

2. Kodu ve işbu Protokolü onaylayan her üye Devlet, talebi üzerine Genel Sekreteri söz konusu belgelerine onaylanan hükümlerin uygulama biçimi hakkında munzam bilgi verir.

XI nci Bölüme ekli cetvel örnek hak sahibi kimselere yapılan periyodik ödemeler

Yardım yapılmasını gerektiren Bölüm :	Haıl	Örnek hak sahibi	% Oran
III	Hastalık	Evli ve iki çocuklu erkek	50
IV	İşsizlik	Evli ve iki çocuklu erkek	50
V	Yaşlılık	Emeklilik yaşında eşi bulunan erkek	45
VI	İş kazalarıyla meslek hastalıkları :		
	İşgörememezlik	Evli ve iki çocuklu erkek	50
	Tam işgörememezlik	Evli ve iki çocuklu erkek	
	(a) Genel		(a) 50
	(b) Malûlün devamlı yardım görmesi halinde		(b) 66 2/3
	Hak sahipleri	İki çocuklu dul kadın	45
VIII	Analık	Kadın	50
IX	Malûllük	Evli ve iki çocuklu erkek	50
X	Hak sahipleri	İki çocuklu dul kadın (veya iki çocuklu dul kadının şahsî ihtiyaçlarını karşılamayacak durumda olduğu takdirde ödenen emeklilik ödeneği)	45

Madde 75. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. Gereğinde İstişari Asamblenin görüşünü de alan Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Statüsü'nün 20 nci maddesinin (d) bendi uyarınca, Kod'u ve işbu Protokol'ü onaylayan her üye Devletin, bu belgelerin kabul ettiği yükümlülükleri yerine getirmiş olup olmadığını üçte iki çoğunlukla karar verir.

2. Bakanlar Komitesi, bu Kod'u ve işbu Protokol'ü onaylayan üye Devletlerden birinin sözkonusu belgelerin getirdiği yükümlülükleri yerine getirmediği sonucuna varır ise, Âkit Tarafa bu yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak üzere kendisine gerekli görülecek tedbirleri almaya davet eder.

Madde 76. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Kod'u ve işbu Protokol'ü onaylayan her üye Devlet, Kod'un ve Protokol'ün II ilâ X ncu bölümlerinden, 3 ncü madde gereğince tevdi edilen onaylama belgesinde veya 4 ncü madde hükmüne göre sonradan yapılan bir bildiri de belirtilmeyen herhangi bir bölümü ile ilgili kanun ve uygulama hakkında Genel Sekretere her iki yılda bir rapor gönderir.

Madde 79. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. Bakanlar Komitesi, bu Protokol yürürlüğe girdikten sonra, Avrupa Konseyine üye olmayan herhangi bir Devlet Protokol'e katılmaya davet edebilir. Böyle bir katılma Protokol'de belirtilen onaylama ile ilgili aynı usul ve şartlara tabidir.

2. Bir Devlet, Genel Sekretere bir katılma belgesi tevdi etmek suretiyle, bu Protokol'e katılır. Protokol, katılan her hangi bir Devlet için Protokol'e katılma belgesinin tevdi edildiği tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

3. Katılan Devletin hak ve yükümlülükleri ile Protokol'ü onaylayan üye devletin Protokol'de belirtilen hak ve yükümlülükleri arasında fark yoktur.

Madde 80. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. Bu Kod veya işbu Protokol üye devletin ve katılan her devletin her birinin öz yurdunda uygulanır, Üye devletlerden ve katılan her devletin her biri, imza veya onaylama veyahut katılma belgesinin tevdi sırasında, Genel Sekretere hitaben yazılmış bir deklarasyonla bu amaçla özyurt olarak kabul edilen ülkenin neresi olduğunu belirtir.

2. Kod'u veya işbu Protokol'ü onaylayan her üye Devlet veya sonradan katılan Devletlerden her biri, onaylama veya katılma belgesinin tevdi sırasında veyahut ondan sonra her hangi bir zamanda, bildiri de belirtilen değişiklikler hakkındaki hüküm saklı kalmak şartıyla, bu Kod'un veya işbu Protokol'ün tamamını veya bir kısmının bu maddenin 1 nci paragrafında yer almayan özyurdun her hangi bir kısmına veya Milletlerarası ilişkilerde sorumlu bulunduğu diğer herhangi bir kısma veya Milletlerarası ilişkilerde sorumlu bulunduğu diğer topraklara teşmil edildiğini bildirebilir. Böyle bir bildiri de belirtilen değişiklikler sonradan yapılan bir bildiri ile iptal edilebilir veya değiştirilebilir.

3. Kod'u ve işbu Protokol'ü onaylayan her üye Devlet ve sonradan katılan her Devlet, 81 nci madde hükmüne uygun olarak Kod'un ve Protokol'ün veya yalnız Protokol'ün feshini ihbar edebileceği bir zamanda, Kod'un veya işbu Protokol'ün ülkenin herhangi bir yerinde veya bu maddenin 2 nci paragrafı gereğince, Kod'un veya işbu Protokol'ü teşmil edildiği diğer herhangi topraklarda uygulanmasına son verileceğini Genel Sekretere bildirebilir.

Madde 81. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Kod'u ve işbu Protokol'ü onaylayan her üye Devlet veya katılan her Devlet, bu belgelerin II ilâ X ncu bölümlerinden herhangi birinin feshini, ancak Kod'un veya Protokol'ün kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten geçeri olmak üzere, beş yıllık bir devrenin veya bundan sonra gelecek her beş yıllık devrenin sonunda ve her defasında Genel Sekretere bir yıl önceden ihbarda bulunmak suretiyle isteyebilir. Kod'u veya Protokol'ü uygulayanların sayısı üçten az olmamak şartıyla, böyle bir fesih isteği Kod'un veya Protokol'ün diğer Âkit Taraflar için yürürlükte kalmasını etkilemez.

Madde 82. — Aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Genel Sekreter :

(i) Bu Protokol'ün yürürlüğe girdiği tarih ve Protokol'ü onaylayan üye Devletlerin isimleriyle birlikte;
(ii) 79 ncü madde gereğince kendisine tevdi edilen herhangi bir katılma belgesi ve bununla birlikte aldığı bildiriler;

(iii) 4 ncü ve 80 nci maddelere göre alınan herhangi bir bildiri;

(iv) Veya 81 nci madde hükmüne uygun olarak alınan herhangi bir ihbar;

Hakkında Avrupa Konseyi üyesi Devletlerle sonradan katılan herhangi bir Devletin hükümetine ve Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğüne bilgi verir.

BÖLÜM — II

1. Avrupa Sosyal Güvenlik Kod'unu önceden veya Protokol ile birlikte imza etmemiş veya onaylamamış hiç bir Avrupa Konseyi üye Devleti, işbu Protokol'ü imza edemez veya onaylayamaz.
2. Avrupa Sosyal Güvenlik Kod'unu önceden veya Protokol ile birlikte imza etmemiş veya onaylamamış hiç bir Devlet, işbu Protokol'e dahil olamaz.

BÖLÜM — III

1. İşbu Protokol Avrupa Konseyi Üyesi Devletlerin imzasına açık bulundurulur. Bu Protokol onaya tabidir. Onaylama belgeleri Genel Sekretere tevdi edilir. Şu kadar ki gerekirse, Bakanlar Komitesi tarafından bu hususta daha önce Bölüm IV'ün 4 ncü paragrafı gereğince olumlu bir karar alınabilir.
2. İşbu Protokol, üçüncü onaylama belgesinin tevdi edildiği tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.
3. İşbu Protokol, sonradan onaylayanlar hakkında, onaylama belgelerinin Genel Sekretere tevdi edildiği tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

BÖLÜM — IV

1. İşbu Protokol ile değiştirilmiş olan Kod'un 2 nci maddesinin 2 nci paragrafı hükmünden yararlanmak isteyen herhangi Âkit Devlet, onaylama işleminden önce Genel Sekretere, kendi sosyal güvenlik sisteminin işbu Protokol hükümlerine ne dereceye kadar uygun olduğunu gösterir bir rapor gönderir.

Bu raporda aşağıda yazılı hususlar yer alır :

- (a) İlgili mevzuat;
- (b) İşbu Protokol tarafından değiştirilen Kod'un aşağıda belirtilen maddelerde öngörülen istatistik koşulların yerine getirilmiş olduğunu gösteren deliller:

(i) Korunan kimselerin sayısı ile ilgili olarak madde 9 (a), (b) veya (c); madde 15 (a) veya (b); madde 21 (a); madde 27 (a) veya (b); madde 33; madde 41 (a) veya (b); madde 48 (a) veya (b); madde 55 (a) veya (b); madde 61 (a) veya (b);

(ii) Yardım miktarlarıyla ilgili madde 44, 65, 66 veya 67;

(iii) İşsizlik yardımlarının süresi ile ilgili olarak 24 ncü maddenin 2 nci paragrafı; ve

(iv) Korunan işçiler tarafından ödenen sigorta primlerinin kaynaklar toplamına olan oranı bakımından 70 nci maddenin 2 nci paragrafı.

(c) Âkit Devletin, işbu Protokol tarafından değiştirilen Kod'un 2 nci maddesinin 2 ve 3 ncü paragrafları gereğince dikkat nazara alınmasını arzu ettiği hususlar.

Bu deliller, Komite tarafından öngörülen düzen ve biçimde bildirilir.

2. İlgili Âkit Devlet, talebi üzerine Genel Sekretere söz konusu Protokol hükümlerinin kendi sosyal güvenlik sistemine uygunluğu hakkında munzam bilgi verir.

3. Kod'un 2 nci maddesinin 3 ncü paragrafı hükümleri dikkat nazara alınarak, söz konusu rapor ve söz konusu munzam bilgiler komite tarafından incelenecektir. Komite vardığı sonuçları, rapor halinde Bakanlar Komitesine sunacaktır.

4. Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Statüsünün 20 nci maddesinin (d) paragrafı uyarınca, Âkit Devletin sosyal güvenlik sisteminin işbu Protokol'ün kabul ettiği yükümlülüklerle uygun olup olmadığını üçte iki çoğunlukla karar verir.

5. Bakanlar Komitesi, sosyal güvenlik sisteminin işbu Protokol'ün yükümlülüklerine uygun olmadığı kararına varır ise, ilgili Âkit Devleti bu hususta haberdar eder ve kendisine bu uygunluğun gerçekleşmesi için gerekli görülecek tedbirleri bildirir.

BÖLÜM — I

GENEL HÜKÜMLER

MADDE : 1

1. Bu Kod'ta :

a) «Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi;

b) «Komite» tabiri, Avrupa Konseyi Ekspertler Komitesi veya 2 nci maddenin 3 ncü paragrafında, 74 ncü maddenin 4 ncü paragrafında ve 78 nci maddenin 3 ncü paragrafında belirtilen görevlerin yürütülmesi için Bakanlar Komitesi tarafından görevlendirilecek başka bir komite;

c) «Genel Sekreter» tabiri, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri;

d) «Mevzuatla tayin olunan» tabiri, milli kanunlar veya tüzüklerle tespit olunan;

e) «İkametgâh» tabiri, ilgili Âkit Taraf ülkesindeki ikametgâh ve «oturan» tabiri de, ilgili Âkit Taraf ülkesinde ikametgâh bulunan kimse;

f) «Karı» tabiri, geçimi kocası tarafından sağlanan karısı;

g) «Dul kadın» tabiri, kocasının ölümü tarihinde geçimi kocası tarafından sağlanan kadın;

h) «Çocuk» tabiri, mevzuatla tayin olduğu şekle göre, tahsil yaşının altında veya 15 yaşını doldurmuş bir çocuk;

i) «Staj süresi» tabiri, mevzuatla tayin olduğu şekle göre, prim ödeme süresi, veya çalışma süresi, yahut ikamet süresi, veyahut bunların birleştirilmesi suretiyle meydana gelen bir süre;

Anlamına gelir.

2. 10, 34 ve 49 ncü maddelerdeki «yardım» tabiri doğrudan doğruya sağlanan bir yardım veyahut ilgili kimse tarafından yapılan masrafların ödenmesinden ibaret bir yardım anlamına gelir.

MADDE : 2

1. Âkit Taraflardan her biri :

a) I ncü Bölümü;

b) II ilâ X ncü Bölümlerden en az altısını; şu kadar ki Bölüm II iki, Bölüm V'te üç bölüm sayılır.

c) XI ncü ve XII ncü bölümlerin ilgili hükümlerini; ve

d) XIII ncü Bölümü;

uygulamak zorundadır.

2. a) En az IV, V, VI, IX ve X ncü bölümlerden biri dahil olmak üzere, II ilâ X ncü bölümlerden en az üçü uygulandığı; ve

b) buna ilâveten :

i) bu paragrafın (a) bendi kapsamına giren bazı sigorta kollarının normları, gerek kapsam ve gerek yapılan yardımlar bakımından kodtaki normların üstünde olduğu;

ii) bu paragrafın (a) bendi kapsamına giren bazı sigorta kollarından yapılan yardımlar, 2 numaralı ekte sayılan munzam yardımlar eklenmek suretiyle, Kod'taki normların üstüne çıktığı;

iii) bazı sigorta kollarından yapılan yardımların kod'taki normlara ulaşmadığı,

nazara alınarak, yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre yapılan yardımlar 1 nci paragrafın (b) bendiyle sağlanan yardımlar karışımından birine eşit olduğu ispat edildiği takdirde;

1 nci paragrafın (b) bendi hükmü yerine getirilmiş sayılır,

3 — Bu maddenin 2 ncü paragrafının (b) bendi hükmünden yararlanmak isteyen bir Üye Devlet, 78 nci madde hükümlerine göre Genel Sekretere göndermiş olduğu raporda bu hususta istekte bulunur. Masraf eşitliği prensibinden hareket eden Komite, bu maddenin 2 ncü paragrafının (b) bendi hükümlerinin nazara alınacağı şartları tanımlayan ve düzenleyen kuralları tespit eder. Bu hükümler her olayda ancak Komitenin üçte iki çoğunlukla vereceği olumlu kararlar nazara alınabilir.

MADDE : 3

Âkit taraflardan her biri, bu Kod'un II ilâ X ncu bölümlerinden yükümlülüklerini kabul etmiş olduklarını onaylama belgesinde belirtir ve aynı zamanda 2 nci maddenin 2 nci paragrafı hükümlerinden yararlanıp yararlanmayacağı, yararlanacaksa ne derece yararlanacağını bildirir.

MADDE : 4

1 — Âkit taraflardan her biri, II ilâ X ncu bölümlerden onaylama belgesinde, daha önce belirtilmemiş olan bir veya birkaçının yükümlülüğünü kabul ettiğini Genel Sekretere sonradan bildirebilir.

2 — Bu maddenin 1 nci paragrafında belirtilen yükümlülükler onaylama belgesinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir ve bildirme tarihinden itibaren geçerli sayılır.

MADDE : 5

Âkim taraflardan birinin, Kod'un II ilâ X ncu bölümlerinden onaylanan herhangi birinin uygulanmasında, işçilerin veya ülkesinde oturanların belirli bir oranından az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen kimseleri korumakla yükümlü olması halinde, bu Âkit Taraf anılan bölümün uygulanmasını üzerine almadan önce, istenilen orana ulaşılmış olduğundan emin bulunması gerekir.

MADDE : 6

Âkit Taraflardan biri, bu Kod'un II, IV, V, VIII (Sağlık yardımı ile ilgili hususlarda), IX ve X ncu bölümlerinin uygulanmasında, milli mevzuata göre korunması gereken kimseler için zorunlu olmayan sigortalarla sağlanan korumayı da nazara alabilir.

Ancak o takdirde bu sigortalının :

a) Kamu mercileri tarafından para yardımı görmesi veya, bu türlü sigortalının yalnız ek sigorta olarak uygulanması halinde, Kamu mercileri tarafından murakabe edilmesi veyahut mevzuatla tayin edilen esaslara uygun olarak, işverenler ile işçiler tarafından birlikte idare edilmesi;

b) 65 nci madde gereğince tespit edilen kazançları kalfiye bir erkek işçinin kazancını aşmayan kimselerin önemli bir kısmını kapsamına alması; ve

c) Gerekliğinde, diğer koruma şekilleri ile birlikte Kod'un ilgili hükümlerine uygun bulunması; gerekir.

BÖLÜM — II

Sağlık Yardımları

MADDE : 7

Kod'un bu Bölümünü uygulayan Âkit Taraflardan her biri, korunan kimselere, sağlık durumları gerektirdiği zaman, bu bölümün aşağıda belirtilen maddelerine uygun olarak, koruyucu veya tedavi edici nitelikte sağlık yardımı yapılmasını sağlar.

MADDE : 8

Yardıma gerektiren hal, nedeni ne olursa olsun, hastalık hali ile gebelik, doğum ve bunların doğurduğu sonuçları kapsar.

MADDE : 9

Korunan kimseleri :

a) Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfları ile bunların karıları ve çocukları;

- b) Veya ülkede oturanların yüzde 20'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen bütün çalışan nüfus ile bunların karıları ve çocukları;
- c) Veyahut ülkede oturanların yüzde 50'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan bütün nüfus; teşkil eder.

MADDE : 10

Yapılacak yardımlar en az şunları kapsar :

a) Hastalık halinde :

- (i) evde yapılan muayeneler dahil, hekimler tarafından sağlanan muayene ve tedavileri;
- (ii) uzman hekimler tarafından hastanelerde yatarak ve ayakta yapılan muayene ve tedavilerle hastaneler dışında sağlanabilen tedaviler;
- (iii) hekimler tarafından gerekli görülüp yazılan ilaçlar;
- (iv) gereken hallerde hastaneye yatırılarak yapılan tedaviler.

b) Gebelik, doğum ve bunlardan doğan sonuçlar halinde ise;

- (i) doğumdan önce, doğum sırasında ve doğumdan sonra bir hekim veya diplomalı ebe tarafından yapılan muayene ve tedaviler.
- (ii) gereken hallerde hastaneye yatırılarak yapılan tedaviler.

2 — Yardımdan yararlananların veya bunların aile reislerinin, hastalık halinde yapılacak sağlık yardımları masraflarına katılmaları istenebilir. Sağlık yardımlarına katılma kuralları ilgili için ağır bir yük olmayacak biçimde tespit edilir.

3 — Bu madde gereğince yapılacak yardımlar, korunan kimsenin sağlığını koruma, çalışma gücünü tade ve kişisel ihtiyaçlarını karşılayabilme niteliğini artırma amacını güder.

4 — Sağlık yardımlarını sağlamakla görevli Devlet Daireleri veya Kurumları, kamu mercileri veya bu mercilerce yetkili kabul edilen diğer kuruluşlar tarafından korunan kimselerin emrine hazır bulundurulan genel sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını, uygun görülebilecek her türlü araçlarla, teşvik ederler.

MADDE : 11

10 ncu maddede belirtilen yardımlar, yardım yapılmasını gerektiren hallerde, korunan kimseye, kötü kullanmayı önlemek amacıyla, kendisinin veya aile reisinin gerekli görülebilecek bir staj süresini tamamlamış olması halinde, sağlanır.

MADDE : 12

10 ncu maddede belirtilen yardımlar, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Ancak hastalık halinde her olay için yardım süresi 26 hafta olarak sınırlandırılabilir. Şu kadar ki, hastalık işgöremezlik ödeneği verilmesine devam olduğu sürece sağlık yardımları durdurulamaz ve uzun tedaviyi gerektirdiği milli mevzuatla kabul edilen hastalıklarda bu sürenin uzatılması için hüküm konabilir.

BÖLÜM - III

Hastalık Ödenekleri

MADDE : 13

Kod'un bu bölümünü uygulayan Âkit Taraflardan her biri, korunan kimselere, bu bölümün aşağıda belirtilen maddeleri gereğince, hastalık ödeneği verilmesini sağlar.

MADDE : 14

Yardım yapılmasını gerektiren hal, hastalıktan ileri gelen ve milli mevzuatta belirtildiği şekilde, kazancın geçici olarak kesilmesine yol açan işgöremezlik halidir.

MADDE : 15

Korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi sınıfları;
- b) Veya ülkede oturanların yüzde 20'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan çalışanlar sınıfı;
- c) Veyahut ülkede oturan ve olay sırasındaki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun bir şekilde mevzuatla tayin olunan sınırları aşmayan bütün nüfus; teşkil eder.

MADDE : 16

1. Korunan kimselerin işçi veya bütün çalışanlar sınıfından olmaları halinde, yapılacak yardım, 65 nci veya 66 nci madde hükümlerine uygun olarak hesaplanan periyodik bir ödeme biçiminde olur.

2. Ülkede oturan ve olay sırasındaki geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün nüfusun korunmuş olması halinde, yapılacak yardım, 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanan periyodik bir ödeme şeklinde olur. Şu kadarki, 15 nci maddenin (a) veya (b) bentleri gereğince tespit edilen işçilere, muhtaçlık durumları araştırılmaksızın, yine mevzuatla tayin edilen bir yardım yapılması sağlanır.

MADDE : 17

Yardım yapılmasını gerektiren bir olayda 16 nci maddede belirtilen yardım, en az, kötü kullanmayı önlemek için gerekli sayılabilecek bir staj süresini tamamlamış olan kimselere sağlanır.

MADDE : 18

16 nci maddede belirtilen yardım, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Şu kadar ki, bu yardım her hastalık olayı için 26 hafta olarak sınırlandırılabilir ve kazancın kesildiği sürenin ilk üç günü için de ödenek verilmeyebilir.

BÖLÜM - IV

İşsizlik Yardımları

MADDE : 19

Kod'un bu bölümünü uygulayan Âkit Taraflardan her biri, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddeleri gereğince, işsizlik yardımı yapılmasını sağlar.

MADDE : 20

Yardım yapılmasını gerektiren hal, çalışabilecek durumda olan ve iş almaya hazır bulunan bir kimsenin, uygun bir işe girme olanağını bulamaması nedeniyle, milli mevzuatta tanımlandığı biçimde, kazancının geçici olarak kesilmesi halidir.

MADDE : 21

Korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere, milli mevzuatla tayin edilen işçi sınıfları;
- b) Veya ülkede oturan ve olay sırasındaki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün nüfus; teşkil eder.

MADDE : 22

a) Korunan kimselerin işçi sınıfından ibaret olması halinde yapılacak yardım, 65 nci veya 66 ncı madde hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme biçiminde olur.

b) Ülkede oturan ve olay sırasındaki geçim kaynakları belirli sınırları aşmayan bütün nüfusun korunmuş olması halinde yardım, 67 nci madde hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme biçiminde olur. Şu kadarki, 21 nci maddenin (a) bendi gereğince tespit edilen işçilere, muhtaçlık durumları araştırılmaksızın, mevzuatla tayin edilen bir yardım yapılması sağlanır.

MADDE : 23

22 nci maddede belirtilen yardım, kötü kullanmayı önlemek için gerekli görülebilecek asgari bir staj süresini tamamlamış olan korunan kimselere sağlanır.

MADDE : 24

22 nci maddede belirtilen yardım, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Ancak yardım süresi :

a) İşçi sınıfına dahil kimselerin korunmuş olmaları halinde 12 aylık bir devre içinde 13 hafta veya kazancın her defa kesilişinde 13 hafta;

b) Ülkede oturan ve olay sırasındaki geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün nüfusun korunmuş olması halinde de, 12 aylık bir devre içinde 26 hafta;

olarak sınırlandırılabilir. Şu kadarki, mevzuatla tayin edilen ve kişinin muhtaçlık durumu araştırılmaksızın sağlanan yardımın süresi, bu paragrafın (a) bendi hükmüne göre sınırlandırılabilir.

2. Milli mevzuat gereğince, yardım süresi prim ödeme süresine göre, veya daha önce mevzuatla tayin edilen bir süre içinde yardımdan yararlanılması halinde, değişik olduğu ve 12 aylık devre içinde yapılan ortalama yardım süresi en az 13 haftayı bulduğu takdirde, bu maddenin 1 nci paragrafı hükmü yerine getirilmiş sayılır.

3. Her işsizlik olayında ilk 7 gün için yardım yapılmayabilir. Şu kadarki, mevzuatla tayin edilen bir süreyi aşmayan ve geçici olarak çalışan süreden önce ve sonra işsiz geçen günler aynı olayın devamı sayılır.

4. Mevsimlik işlerde çalışan işçilere yapılacak yardımın süresi ile olayın başlangıcında yardım yapılacak günler sayısı çalışma şartlarına uydurulabilir.

BÖLÜM - V

Yaşlılık Yardımları

MADDE : 25

Kod'un bu bölümünü uygulayan Âkit Taraflardan her biri, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak yaşlılık yardımı yapılmasını sağlar.

1. Yardım yapılmasını gerektiren hal, mevzuatla tayin olunan bir yaşın üstündeki yaşama halidir.

2. Mevzuatla tayin olunan yaş sınırı 65'ten yukarı olmamalıdır, veya tespit edilen yaş öyle bir yaş olmalıdır ki ülkede oturanlardan bu yaşa gelenlerin sayısı bu yaşın altında kalan ve 15 yaşın üstünde bulunanlar sayısının yüzde 10'undan az olmasın.

3. Bir kimsenin mevzuatla tayin edilen ücretli bir işte çalışmış olması halinde, bu kimsenin hak kazandığı yardım kesileceğine veya, primli sosyal güvenlik sistemlerinde, aylık sahibinin kazancının mevzuatla tayin edilen bir miktarı aşmış bulunması, primsiz sosyal güvenlik sistemlerinde ise, bu kazancın veya diğer geçim kaynaklarının veyahut bunların toplamının mevzuatla tayin edilen miktarlardan fazla olması halinde ise, yardımda indirim yapılabileceğine dair milli mevzuata hüküm konabilir.

MADDE : 27

Korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfları;
- b) Veya ülkede bütün oturanların yüzde 20'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus;
- c) Veyahut ülkede oturan ve yaşlılık devresindeki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun düşecek bir biçimde mevzuatla tayin edilen sınırı aşmayan bütün nüfus; teşkil eder.

MADDE : 28

Yapılacak yardım :

- a) Korunan kimselerin işçi sınıfından veya çalışanlar kategorisinden ibaret olması halinde, 65 nci veya 66 ncı maddeler hükümlerine göre,
- b) Ülkede oturan ve yaşlılık devresindeki geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün nüfusun korunmuş olması halinde de, 67 nci madde hükümlerine göre; hesaplanan bir periyodik ödeme biçiminde olur.

MADDE : 29

Yardım yapılmasını gerektiren bir halde 28 nci maddede belirtilen yardım, en az aşağıda yazılı korunan kimseler için sağlanır :

a) Yardım gerektiren olayın meydana gelmesinden önce, 30 yıllık prim ödeme veya çalışmadan veyahut 20 yıllık ikametden ibaret olabilecek mevzuatla tayin olunan bir staj süresini tamamlamış bulunan kimseler.

b) Prensip olarak bütün çalışan nüfusun korunması halinde de, mevzuatla tayin olunan bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi içinde, kendi adına, yıllık ortalama olarak mevzuatla tayin edilen gün sayısı kadar prim ödemiş bulunan kimseler.

2. 1 nci paragrafta sözü geçen yardımın yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı bulunduğu takdirde, en az, aşağıda yazılı korunan kimselere indirimli yardım yapılması sağlanır :

a) Yardım yapılmasını gerektiren olayın meydana gelmesinden önce 30 yıllık prim ödeme veya çalışmadan veyahut 20 yıllık ikametden ibaret olabilecek mevzuatla tayin olunan asgari bir staj süresini tamamlamış bulunan kimseler.

b) Prensip olarak bütün çalışan nüfusun korunması halinde, mevzuatla tayin olunan bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi içinde kendi adına, bu maddenin 1 nci paragrafının (b) bendi gereğince mevzuatta tayin edilen yıllık ortalama prim ödeme gün sayısının yarısı kadar prim ödemiş bulunan kimseler.

3. Mevzuat hükümlerine göre, 10 yıllık prim ödeme veya çalışma veyahut 5 yıllık ikamet süresini tamamlamış olan korunan bir kimseye, XI nci bölüm hükümlerine uygun olarak hesaplanan, ancak anılan Bölüme ekli cetvelde gösterilen örnek - sigortalı veya hak sahibi kimseler için bu cetvelde yazılı oranda on puan eksik bulunan bir yüzde üzerinden yardım yapılması sağlanmış ise, bu maddenin 1 nci paragrafı hükmü yerine getirilmiş sayılır.

4. İndirimli yardım yapılması için gerekli staj süresi 10 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden fazla, ancak 30 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden az ise, XI nci bölüme ekli cetvelde gösterilen oranda bir indirim yapılabilir. Bu staj süresi 15 yıldan fazla olduğu takdirde, bu maddenin 2 nci paragrafı hükmüne uygun bir indirimli yardım yapılır.

5. Bu maddenin 1. 3. veya 4 ncü paragraflarında söz konusu edilen yardımların yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı bulunan hallerde, bu Bölüm hükümleri yürürlüğe girdiği tarihte sırf ileri yaşta bulunması nedeniyle bu maddenin 2 nci paragrafı gereğince mevzuatla tayin olunan şartları yerine getirmemiş bulunan korunan bir kimseye, normal yaşın üstündeki bir yaşta, bu maddenin 1. 3. veya 4 ncü paragrafları gereğince yardım sağlanmamış olması şartıyla, indirimli yardım yapılır.

MADDE : 30

28 nci ve 29 ncu maddelerde belirtilen yardımlar, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince sağlanır.

BÖLÜM - VI

İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Halinde Yapılacak Yardımlar

MADDE : 31

Kod'un bu Bölümünü uygulayan Âkit Taraflardan her biri, korunan kimselere, iş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde, bu Bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak yardım yapılmasını sağlar.

MADDE : 32

Yardım yapılmasını gerektiren haller, iş kazalarının veya mevzuatla tayin edilen ve çalışma şartlarından ileri gelen meslek hastalıklarının sebep olduğu aşağıda yazılı hallerdir.

- a) Hastalık hali.
- b) Hastalık sonucu meydana gelen ve milli mevzuatta tanımlandığı biçimde, kazancın geçici olarak kesilmesine yol açan işgöremezlik hali.
- c) Kazanma gücünün tamamının veya, mevzuatla tayin olunan bir derecenin üstünde olmak üzere, bir kısmının muhtemelen sürekli olarak kaybı veya bu kayıp derecesinde meydana gelen beden noksanlığı.
- d) Aile reisinin ölümü sonucunda dul kadının veya çocuğunun geçim olanağının kaybolması. Dul kadının yardıma hak kazanması, milli mevzuat hükümlerine göre, kendi geçimini sağlamaya muktedir olmadığının kabul edilmesi şartına bağlanabilir.

MADDE : 33

Korunan kimseleri, bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçilerle, aile reisinin ölümü halinde yapılacak yardımlar bakımından da, bunların karlılarıyla çocukları teşkil eder.

MADDE : 34

1. Hastalık halinde yapılacak yardımlar, bu maddenin 2. ve 3 ncu paragraflarında belirtilen sağlık yardımlarıdır.

2. Sağlık yardımları şunlardır :

- a) Evde yapılan muayeneler dahil, pratisyen hekimler tarafından yapılan muayene ve tedavilerle uzman hekimler tarafından hastanede ayakta veya yatarak yapılan muayene ve tedaviler.
- b) Diş tedavileri.
- c) Evde, hastanede veya diğer sağlık tesislerinde hemşireler tarafından sağlanan bakım.
- d) Hastanelerde, nekahat evlerinde, sanatoryumlarda veya diğer sağlık tesislerinde sağlanan bakım.
- e) Diş tedavi malzemesi ile ilaç ve diğer tıbbi ve cerrahi malzemenin sağlanması, protez araç ve gereçlerinin verilmesi ve tamiri, gözlük verilmesi.
- f) Bir hekim veya diş hekiminin nezaretinde olmak üzere, kanunla hekimlik mesleğine bağlı kabul edilen diğer meslekler mensupları tarafından sağlanan bakım ve tedaviler.

3. Yukarıki paragraflar gereğince yapılacak sağlık yardımları, korunan kimsenin sağlığını koruma, çalışma gücünü iade ve kişisel ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğini artırma amacını güder.

MADDE : 35

1. Sağlık yardımlarını sağlamakla görevli Devlet Daireleri veya Kurumlar, uygun görülen hallerde, çalışma gücü azalmış kimselerin yeniden uygun bir işe çalıştırılmaları amacıyla, mesleki rehabilitasyon müesseseleriyle işbirliği yaparlar.

2. Anılan Daire veya Kurumlar, çalışma gücü azalmış kimselerin mesleki rehabilitasyona tabi tutulmaları hususunda tedbir almaya, bu konuda çıkarılacak mevzuatla yetkili kılınabilirler.

MADDE : 36

1. Geçici işgöremez duruma düşülmesi, kazanma gücünün sürekli olarak kaybedilmesi veya buna eşit bir beden noksanlığı meydana gelmesi veyahut aile reisinin ölümü halinde yapılacak yardımlar, 65 nci veya 66 ncı madde hükümlerine göre hesaplanacak periyodik ödemeler biçiminde olur.

2. Kazanma gücünün bir kısmının sürekli olarak kaybedilmiş olması veya buna eşit bir beden noksanlığı meydana gelmesi halinde yardım yapılması gerekiyorsa, bu yardım, çalışma gücünün tamamının kaybı veya buna eşit bir beden noksanlığı halinde yapılması öngörülen yardım tutarının uygun bir oranı üzerinden tespit edilecek bir periyodik ödeme biçiminde olur.

3. Periyodik ödemeler :

- a) İşgöremezlik derecesinin az olması,
- b) Veya yetkili mercilerin sermayenin iyi kullanılacağına kanaat getirmeleri; halinde sermayeye çevrilerek toptan ödenebilir.

MADDE : 37

Yardım yapılmasını gerektiren hallerde sağlanacak olan 34 ncü ve 36 ncı maddelerde yazılı yardımlar, arıza bir iş kazasından ileri gelmişse iş kazasının olduğu, arıza bir hastalıktan ileri gelmişse hastalığın anlaşıldığı tarihte ilgili Akit Taraf ülkesinde işçi olarak çalışan korunan kimselere, aile reisinin ölümü halinde de bu gibi kimselerin dul karılarıyla çocuklarına yapılır.

MADDE : 38

34 ncü ve 36 ncı maddelerde belirtilen yardımlar, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Şukadar ki, geçici işgöremezliğin söz konusu olduğu hallerde, kazancın kesildiği her olayda ilk üç gün için ödenek verilmeyebilir.

BÖLÜM — VII

AİLE YARDIMLARI

MADDE : 39

Kod'un bu Bölümünü uygulayan Akit Taraflardan her biri, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, korunan kimselere aile yardımı yapılmasını sağlar

MADDE : 40

Yardım yapılmasını gerektiren hal, mevzuatla tayin edildiği biçimde, çocukların geçimini sağlama yükümlülüğüdür.

MADDE : 41

42 nci Maddede belirtilen periyodik ödemeler bakımından korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfları;
- b) Veya ülkede ikamet edenlerin yüzde 20'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus; teşkil eder.

MADDE : 42

Yapılacak yardımlar şunlardır:

- a) Mevzuatla tayin edilen staj süresini tamamlamış bulunan her korunan kimseye yapılan periyodik ödemeler.
- b) Veya çocuklar için yapılacak yiyecek ve giyecek yardımları ile mesken, tatil geçirme yerleri ve ev idaresi bakımından gerekli yardımlar.
- c) Veyahut bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen yardımların birleşiminden meydana gelen yardımlar.

MADDE : 43

42 nci Maddede belirtilen yardımlar, enaz, mevzuatla tayin edildiği üzere, belirli bir süre içinde bir aylık prim ödeme veya çalışma veyahut altı aylık ikamet şartlarından birini yerine getiren korunan kimselere sağlanır.

MADDE : 44

Korunan kimselere 42 nci madde gereğince yapılacak yardımların tutarı, 66 ncı maddedeki esaslara uygun olarak tespit edilen alelade kâhil bir erkek işçinin ücretinin yüzde 1,5'ü ile bu kimselerin çocukları sayısının çarpımına eşittir.

MADDE : 45

Periyodik ödeme şeklinde yapılacak yardımlar, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince sağlanır.

BÖLÜM - VIII

Analık Yardımları

MADDE : 46

Kod'un bu bölümünü uygulayan Âkit Taraflardan her biri, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak analık yardımı yapılmasını sağlar.

MADDE : 47

Yardım yapılmasını gerektiren hal, gebelik ve doğum ile bunların doğurduğu sonuçlar ve, milli mevzuatla tayin edildiği biçimde, kazancın kesilmesi halleridir.

MADDE : 48

Korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfına dahil bütün kadınlarla, analık sağlık yardımı bakımından, bu sınıfa dahil erkek işçilerin karıları;
 - b) Veya ülkede oturanların yüzde 20'sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin edilen çalışan nüfus içindeki bütün kadınlarla, analık sağlık yardımı bakımından, bu sınıfa dahil erkeklerin karıları;
- Teşkil eder.

MADDE : 49

1. Gebelik, doğum ve bunlardan ileri gelen arızalarda yapılacak analık sağlık yardımları, bu maddenin 2 ve 3 ncü paragraflarında belirtilen sağlık yardımlarıdır.
2. Sağlık yardımları en az şunlardır :

- a) Doğumdan önce, doğum sırasında ve doğumdan sonra hekimler veya diplomalı ebeler tarafından yapılan yardımlar,
- b) Gereken hallerde hastaneye yatırılarak yapılan yardımlar.
3. Bu maddenin 2 nci paragrafında belirtilen sağlık yardımları, korunan kadının sağlığını koruma, çalışma gücünü iade ve kişisel ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğini artırma amacını güder.
4. Analık sağlık yardımlarını sağlamakla görevli Devlet daireleri veya kurumlar, korunan kadınları, kamu idareleri veya bu idarelerce tanınmış diğer kuruluşlar tarafından emirlerine hazır bulundurulan genel sağlık hizmetlerinden yararlanmaları için uygun görülebilecek her türlü araçlarla teşvik ederler.

MADDE : 50

Gebelik, doğum ve bunlardan ileri gelen arızlar sonucu kazancın kesilmiş olması halinde yapılacak yardım, 65 nci veya 66 nci maddedeki esaslara uygun olarak hesaplanacak bir periyodik ödeme biçiminde olur. Yapılan periyodik ödemenin miktarı yardım yapılmasını gerektiren halin devam ettiği süre içinde değişebilir. Ancak ortalama yardım miktarının yukarıda belirtilen esaslara göre hesap edilen miktara uygun olması şarttır.

MADDE : 51

Yardım yapılmasını gerektiren bir halde 49 ncu ve 50 nci maddelerde belirtilen yardımlar, en az, kötü kullanmayı önlemek için gerekli görülebilecek bir staj süresini tamamlamış olan korunan sınıflara dahil bir kadına ve 49 ncu maddede belirtilen yardım da böyle bir staj süresini tamamlamış olan korunan sınıflara dahil bir erkeğin karısına sağlanır.

MADDE : 52

49 ncu ve 50 nci maddelerde belirtilen yardımlar, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Ancak periyodik ödemeler 12 hafta olarak sınırlandırılabilir. Şu kadar ki, milli mevzuatta işten kalma halinin daha uzun bir süre devam etmesi gerektiğine veya devam edebileceğine dair bir hüküm bulunduğu takdirde, periyodik ödemeler süresi bu süreden daha kısa olamaz.

BÖLÜM - IX

Malullük Yardımları

MADDE : 53

Kod'un bu bölümünü uygulayan Âkit Tarafardan her biri bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak malullük yardımı yapılmasını sağlar.

MADDE : 54

Yardım yapılmasını gerektiren hal, kazanç sağlayan bir faaliyette bulunma gücünün mevzuatla tayin edilen bir derecede ve muhtemelen sürekli olarak kaybedilmesi veya hastalık ödeneğinin kesildiği tarihte iş göremezlik halinin devam etmesi halleridir.

MADDE : 55

Korunan kimseleri :

- a) Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin olunan işçi sınıfları;
- b) Veya ülkede oturanların yüzde 20'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus;
- c) Veyahut ülkede oturan ve yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince geçim kaynakları 67 nci madde gereklerine uygun olarak mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün nüfus;
- Teşkil eder,

MADDE : 56

Yapılan yardım, aşağıda belirtildiği üzere hesaplanan bir periyodik ödeme biçimindedir.

- a) İşçi sınıfının veya çalışan nüfusun korunmuş olması halinde, 65 nci veya 66 ncı maddeye göre;
 - b) Ülkede oturan ve yardım yapılmasını gerektiren halin devam ettiği süre içinde geçim kaynakları belirli sınırları aşmayan bütün nüfusun korunmuş olması halinde ise, 67 nci maddede yazılı esaslara göre;
- Hesaplanan bir periyodik ödeme.

MADDE : 57

1. 56 ncı maddede belirtilen yardım, en az :

- a) Yardım yapılmasını gerektiren olayın meydana gelmesinden önce, mevzuat hükümlerine göre, 15 yıllık prim ödeme veya çalışma veyahut 10 yıllık ikamet süresinden ibaret bir staj süresini tamamlamış olan;
- b) Veya, prensip olarak, bütün çalışanların korunması halinde, üç yıllık prim ödeme süresini tamamlayan veyahut çalışabilecek yaşta iken, kendi adına, yıllık ortalama olarak, mevzuatla tayin edilen gün sayısı kadar prim ödenmiş bulunan;

Kimselere sağlanır.

2. 1 nci paragrafta söz konusu edilen yardımın yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı olan hallerde, en az, aşağıda yazılı korunan kimselere indirimli yardım yapılması sağlanır.

a) Yardım yapılmasını gerektiren olayın meydana gelmesinden önce, mevzuatla tayin olunan esaslara uygun bir biçimde beş yıllık bir prim ödeme veya çalışma süresini tamamlamış olan kimseler.

b) Prensip olarak, bütün çalışanların korunmuş olması halinde, üç yıllık bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi içinde, kendi adına, her yıl için bu maddenin 1 nci paragrafının (b) bendinde öngörülen ortalamanın yarısı kadar gün prim ödenmiş bulunan kimseler.

3. Mevzuatla tayin edilen kurallara uygun olarak, en beş yıllık prim ödeme veya çalışma veyahut ikamet süresini tamamlamış olan korunan kimselere, XI nci bölüm hükümlerine göre hesaplanan, ancak örnek sigortalı veya hak sahibi kimseler için ekli cetvelde gösterilen orandan on puan eksik bir yüzde üzerinden tespit edilen bir yardım sağlanmış olması halinde, bu maddenin 1 nci paragrafı hükmü yerine getirilmiş sayılır.

4. İndirimli yardım yapılması için gerekli staj süresinin 5 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden fazla, ancak 15 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden az olması halinde, XI nci bölüme ekli cetvelde gösterilen miktarlardan orantılı olarak bir indirim yapılabilir. İndirimli yardım bu maddenin 2 nci paragrafı hükmüne uygun olarak yapılır.

MADDE : 58

56 ncı ve 57 nci maddelerde belirtilen yardımlar, yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince veya aylık aylığı ödenmesi gereken tarihe kadar sağlanır.

BÖLÜM - X

Ölüm Yardımları

MADDE : 59

Kod'un bu bölümünü uygulayan Âkit Taraflardan her biri, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, yardım yapılmasını sağlar.

MADDE : 60

1. Yardım yapılmasını gerektiren hal, aile reisinin ölümü ile dul kadının veya çocuklarının geçim olanaklarının kaybolması halidir. Dul kadının yardıma hak kazanması, milli mevzuat hükümlerine göre, kendi geçimini sağlama olanağına sahip olamayacağının kabul edilmesi şartına bağlanabilir.

2. Yardıma hak kazanan kimsenin mevzuatla tayin edilen ücretli işlerde çalışması halinde bu kimsenin hak kazandığı yardımın kesilebileceğine, primli sosyal güvenlik sisteminde, aylık sahibinin kazancının mevzuatla tayin olunan bir sınırın üstünde olması, primsiz sosyal güvenlik sisteminde ise, bu kazancın veya diğer geçim kaynaklarının veyahut bunların toplamının mevzuatla tayin edilen bir sınırı aşması halinde de, yardımlardan indirim yapılabileceğine dair milli mevzuata hüküm konabilir.

MADDE : 61

Korunan kimseleri :

- Bütün işçilerin yüzde 50'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi sınıfına dahil aile reislerinin karlılarıyla çocukları;
- Veya ülkede ikamet edenlerin yüzde 20'sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus içindeki aile reislerinin karlılarıyla çocukları;
- Veyahut ülkede ikamet edenlerden aile reislerini kaybetmiş bulunan ve yardım yapılması gerekli devre içinde geçim kaynakları 67 nci madde gereğince tespit edilen sınırları aşmayan bütün dul kadınlarla çocuklar;

Teşkil eder,

MADDE : 62

Yapılacak yardım:

- İşçi sınıfına veya çalışanlar kategorisine dahil aile reislerinin kararlarıyla çocuklarının korunması halinde, 65 nci veya 66 nci madde hükümlerine göre;
- Ülkede oturan ve yardım yapılmasını gerektiren devrede geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen sınırları aşmayan bütün dul kadınlarla çocukların korunması halinde de, 67 nci madde hükümlerine göre; hesaplanacak bir periyodik ödeme biçiminde olur.

MADDE : 63

1. Yardım yapılmasını gerektiren bir halde, 62 nci maddede belirtilen yardım, en az, aşağıda yazılı kimselere sağlanır.

a) Aile reisi tarafından, mevzuatla tayin edilen kurallara göre, 15 yıllık prim ödeme veya çalışma süresi veyahut 10 yıllık ikamet süresi tamamlanmış olan korunan bir kimse.

b) Veya, prensip olarak bütün çalışan nüfusun karlılarıyla çocuklarının korunması halinde, aile reisi tarafından üç yıllık prim ödeme süresi tamamlanan ve çalışma yaşında bulunduğu devre içinde, aile reisi adına, mevzuatla tayin edilen yıllık ortalama gün sayısı kadar prim ödenmiş olan korunan kimseler.

2. 1. Paragrafta belirtilen yardımların yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresinin tamamlanması şartının yerine getirilmesine bağlı olan hallerde, en az aşağıda yazılı kimselere indirimli bir yardım yapılması sağlanır:

a) Aile reisi tarafından mevzuatla tayin edilen esaslara göre, 5 yıllık bir prim ödeme veya çalışma süresi tamamlanmış olan korunan kimseler.

b) Prensip olarak, bütün çalışanların karlılarıyla çocuklarının korunmuş olması halinde, aile reisi tarafından üç yıllık bir prim ödeme süresi tamamlanmış olan ve çalışma yaşında bulunduğu devre içinde aile reisi adına, bu maddenin 1. nci paragrafının (b) bendinde öngörülen yıllık ortalama prim ödeme süresinin yarısı kadar prim ödenmiş olan korunan kimseler.

3. Mevzuatla tayin edilen esaslara uygun olarak, en az, aile reisi tarafından 5 yıllık prim ödeme veya çalışma veyahut ikamet süresi tamamlanmış olan bir korunan kimseye XI. Bölüm hükümlerine göre hesaplanan, ancak örnek - hak sahibi bir kimse için bu bölümü ekli cedvelde gösterilen orandan on puan eksik bulunan bir yüzde üzerinden yardım sağlanmış olması halinde, bu maddenin 1. paragrafı hükmü yerine getirilmiş sayılır.

4. İndirimli yardım yapılması için gerekli staj süresinin 5 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden fazla, ancak 15 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden az olması halinde XI. Bölüme ekli cedvelde gösterilen miktarlardan orantılı olarak bir indirim yapılabilir. İndirimli yardım bu maddenin 2 nci paragrafı hükmüne uygun olarak yapılır.

5. Kendi geçimini sağlayacak durumda olmadığı kabul edilen çocuksuz bir dul kadının ölüm yardımına hak kazanabilmesi için asgari bir evlilik süresinin geçmiş olması gerekli görülebilir.

MADDE : 64

62 nci ve 63 ncu maddelerde belirtilen yardımlar, yardım yapılmasına gerektiren halin devamı süresince sağlanır.

BÖLÜM — XI

Periyodik Ödemelerde Uygulanacak Normlar

MADDE : 65

1. Bu madde gereğince yapılacak bir periyodik ödemede, yardım miktarı ile yardım yapılmasını gerektiren halin devamı süresince verilecek aile yardımlarının toplamı, sigortalının veya aile reisinin eski kazancı ile örnek - Sigortalı veya hak sahibi kimseler gibi aynı aile sorumluluğunu taşıyan korunan bir kimseye ödenen aile yardımları toplamının, bu Bölüme ekli cedvelde örnek - sigortalı veya hak sahibi kimseler için gösterilen yüzdesinden az olamaz.

2. Sigortalının veya aile reisinin eski kazancı mevzuatla tayin edilen kurallara göre hesaplanır. Korunan kimse ile aile reisinin kazançlarına göre sınıflara ayrılmış olmaları halinde, bu kimselerin eski kazançları mensup oldukları sınıfların esas kazançlarına göre hesaplanır.

3. Yardım veya yardımın hesabında esas alınan kazanç miktarı için mevzuatla azami bir sınır tespit edilebilir. Ancak azami sınır öyle tespit olunmalıdır ki sigortalının veya aile reisinin eski kazancının kalifiye bir erkek işçinin kazancına eşit veya bundan az olması halinde, bu maddenin 1 nci paragrafı hükmü yerine getirilmiş olsun.

4. Sigortalının veya aile reisinin eski kazançları ile kalifiye bir erkek işçinin ücreti, yardım tutarı ve aile yardımları miktarı aynı zaman esasına göre hesaplanır.

5. Diğer sigortalı veya hak sahibi kimselere yapılacak yardım tutarı ile örnek - sigortalı veya hak sahibi kimselere yapılacak yardım tutarı arasında makul bir bağıntı bulunmalıdır.

6. Bu maddenin uygulanmasında, kalifiye bir erkek işçi :

- a) Elektrik makinelerinden başka makineler yapımında çalışan bir tesviyeci veya bir tornacı;
- b) Veya bu maddenin 7 nci paragrafı hükümlerine göre tayin olunan tipik bir kalifiye işçi;
- c) Veyahut kazancı, bütün korunan kimselerin ortalama kazancının yüzde 125'ine eşit olan bir kimse; dir.

7. Bu maddenin 6 nci paragrafının (b) bendinin uygulanmasında tipik kalifiye işçi olarak kabul edilen kimse, yerine göre, söz konusu riske karşı korunan en çok sayıda erkek işçinin veya aile reisinin çalıştırıldığı büyük ekonomik faaliyet bölümü içinde, yine en çok sayıda korunan kimsenin veya aile reisinin çalıştırıldığı iş kolları grupundan seçilir. Bu hususta Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinin 27 Ağustos 1948 tarihindeki yedinci toplantısında kabul edilen ve bu kod'a ekli bulunan bütün ekonomik faaliyetlerin Milletler-arası standart tasnifinde veya bu tasnifte her hangi bir zamanda yapılacak değişikliklerden yararlanırlar.

8. Yardım miktarının bölgeden bölgeye değişmesi halinde, kalifiye erkek işçi, bu maddenin 6 nci ve 7 nci paragraflarına uygun olarak, her bölge için ayrı ayrı tespit edilebilir.

9. Bu maddenin 6 nci paragrafının (a) ve (b) bentleri gereğince seçilmiş olan kalifiye bir erkek işçinin ücreti toplu sözleşmelerle veya, uygulanması mümkün olan yerlerde, milli mevzuatla veyahut örf ve âdetlere göre, ve varsa, hayat pahalılığı zamları da nazara alınmak suretiyle, normal çalışma saatleri karşılığı olarak

ödenen ücret esası üzerinden tespit olunur. Bu şekilde tespit olunan ücretlerin bölgeden bölgeye değişmiş olmasına rağmen bunlar hakkında bu maddenin 8 nci paragrafı hükmünün uygulanmaması halinde, medyan ücret esas alınır.

10. Yaşlılık, işkazalarıyla meslek hastalıkları, (geçici işgöremezlik hali hariç) malûllük veya aile reisinin ölümlü halinde yapılan periyodik ödemeler, geçim şartlarındaki esaslı değişiklikler nedeniyle ücretlerin genel seviyesinde meydana gelen önemli değişikliklere göre ayarlanır.

MADDE : 66

1. Bu madde gereğince yapılacak periyodik ödemede, yardım miktarı ile yardım yapılmasını gerektiren hafif devamı süresince verilecek aile yardımlarının toplamı, alelade kâhil bir erkek işçinin kazancı ile örnek - sigortalı veya hak sahibi kimseler gibi aynı aile sorumluluğunu taşıyan korunan bir kimseye ödenen aile yardımları toplamının, bu Bölüme bağlı cetvelde örnek - sigortalı veya hak sahibi kimse için gösterilen yüzdesinden az olamaz.

2. Normal kâhil bir erkek işçinin ücreti ile yapılacak yardım ve aile yardımları aynı zaman esasına göre hesaplanır.

3. Diğer sigortalı veya hak sahibi kimselere yapılacak yardım tutarı ile örnek - sigortalı veya hak sahibi kimselere yapılacak yardım tutarı arasında makul bir bağıntı bulunmalıdır.

4. Bu maddenin uygulanmasında normal kâhil bir erkek işçi :

a) Elektrik makinelerinden başka makineler yapımında çalışan ve kalifiye olmadığı kabul edilen tipik bir işçi;

b) Veya aşağıdaki paragraf hükümlerine göre tayin edilecek kalifiye olmadığı kabul edilen tipik bir işçidir.

5. 4 nci paragrafın (b) bendinin uygulanmasında, kalifiye olmadığı kabul edilen tipik işçi, yerine göre, söz konusu riske karşı korunan en çok sayıda erkek işçinin veya aile reisinin çalıştırıldığı büyük ekonomik faaliyet bölümü içinde, yine en çok sayıda korunan kimsenin veya aile reisinin çalıştırıldığı iş kolları grupundan seçilir. Bu hususta Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinin 27 Ağustos 1948 tarihindeki yedinci toplantısında kabul edilen ve bu koda ekli bulunan bütün ekonomik faaliyetlerin Milletlerarası standart tasnifinden veya bu tasnife herhangi bir zamanda yapılacak değişikliklerden yararlanır.

6. Yardım tutarının bölgeden bölgeye değişmesi halinde, normal bir kâhil erkek işçi, bu maddenin 4 nci ve 5 nci paragrafları hükümlerine uygun olarak, her bölge için ayrı ayrı tespit edilebilir.

7. Normal bir kâhil erkek işçinin ücreti, toplu sözleşmelerle veya, uygulanması mümkün olan yerlerde, milli mevzuatla veya örf ve adetlere göre ve varsa, hayat pahalılığı zamları da nazara alınmak suretiyle, normal çalışma saatleri karşılığı olarak ödenen ücret esası üzerinden tespit olunur. Bu şekilde tespit olunan ücretlerin bölgeden bölgeye değişmiş olmasına rağmen bunlar hakkında bu maddenin 6 nci paragrafı hükmünün uygulanmaması halinde meydan ücret esas alınır.

8. Yaşlılık, işkazalarıyla meslek hastalıkları (geçici işgöremezlik hali hariç), malullük ve aile reisinin ölümlü halinde yapılan periyodik ödemeler, geçim şartlarındaki esaslı değişiklikler nedeniyle, ücretlerin genel seviyesinde meydana gelen önemli değişikliklere göre ayarlanır.

MADDE : 67

Bu madde gereğince yapılacak periyodik ödemelerde:

a) Yardım tutarı, mevzuatla tayin edilen veya mevzuatla tayin olunan esaslar dahilinde yetkili kamu mercileri tarafından hazırlanan bir bareme göre tespit olunur.

b) Bu yardım tutarından, ancak sigortalının veya hak sahibi kimsenin ailesinin diğer geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen veya mevzuatla tayin edilmiş esaslar dahilinde yetkili kamu mercileri tarafından tespit olunan önemli miktarları aşacağı ölçüde indirim yapılabilir.

c) Yardım tutarı ile diğer geçim kaynaklarının toplamından bu maddenin (b) bendinde öngörülen önemli miktarlar üzerinden indirim yapıldıktan sonra kalan miktar, sigortalının veya hak sahibi kimsenin ailesinin

sağlıklı ve onurlu bir yaşantı sürdürmesine yetecek kadar olmalı ve 66 ncı madde hükmüne uygun olarak hesaplanacak miktardan az olmamalıdır.

d) İlgili bölüm gereğince yapılacak yardımlar toplamı,
66 ncı madde hükümleri ile,

III. Bölüm için 15 nci maddenin (b) bendinin (i) fıkrası;

V. Bölüm için 27 nci maddenin (b) bendinin (ii) fıkrası;

IX. Bölüm için 55 nci maddenin (b) bendinin (iii) fıkrası;

X. Bölüm için 61 nci maddenin (b) bendinin (iv) fıkrası;

hükümleri uygulanmak suretiyle elde edilecek yardımlar toplamını en az yüzde 30 oranında aştığı takdirde, bu maddenin (c) bendi hükümleri yerine getirilmiş sayılır.

XI. BÖLÜME EKLİ CETVEL

Örnek - Sigortalı veya Hak Sahibi Kimselere Yapılan Periyodik Ödemeler

Bölüm	Yardım Yapılmasını Gerektiren Hal	Örnek - Sigortası Veya Hak Sahibi	Oran %
III.	Hastalık	Evli ve iki çocuklu erkek	45
IV.	İşsizlik	Evli ve iki çocuklu erkek	45
V.	Yaşlılık	İhtiyarlık yaşındaki evli erkek	40
VI.	İşkazarlarıyla meslek hastalıkları : Geçici işgöremezlik ödeneği Sürekli tam işgöremezlik ödeneği Hak sahipleri	Evli ve iki çocuklu erkek Evli ve iki çocuklu erkek İki çocuklu dul kadın	50 50 40
VIII.	Analık	Kadın	45
IX.	Malullük	Evli ve iki çocuklu erkek	40
X.	Ölüm	İki çocuklu dul kadın	40

BÖLÜM : XII

Ortak Hükümler

MADDE : 68

Bu kodun II ila X ncu bölümlerinden herhangi birine göre korunan bir kimsenin hak kazandığı bir yardımın ödenmesi aşağıda yazılı hallerde mevzuatla tayin olunabilecek bir ölçüde durdurulabilir :

a) İlgili kimse, ilgili Akit Tarafın ülkesinde bulunmadığı sürece.

b) İlgili kimsenin geçim masrafları kamu kurumları veya bir sosyal güvenlik kurumu veya servisi tarafından karşılandığı sürece, şu kadarki, yapılan yardımın bir kısmı yardım gören kimsenin geçindirmekle yükümlü bulunduğu kimselere verilir.

c) İlgili kimse, aile yardımları dışında, diğer bir sosyal güvenlik kolundan para yardımı aldığı sürece ve yardım yapılmasını gerektiren bir olay nedeniyle üçüncü bir kişinin kendisine ödenek vermeye devam ettiği devre içinde, Şu kadar ki, yardımın kesilen kısmı üçüncü kişinin yaptığı yardım veya verdiği ödenek miktarından fazla olamaz.

d) İlgili kimsenin hiyle yoluyla yardım isteğinde bulunması halinde.

e) Yardım yapılmasını gerektiren olayın ilgili kimse tarafından işlenen bir suç sonucunda meydana gelmesi halinde.

f) Yardım yapılmasını gerektiren olayın ilgili kimsenin kasdi bir hareketi sonucu meydana gelmesi halinde.

g) Gerektiğinde ilgili kimsenin emrine hazır bulundurulan sağlık veya rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanmayı ihmal etmesi veya yardım yapılmasını gerektiren halin var olup olmadığının veya devam edip etmediğinin belgelenmemesi, veyahut yardım gören kişilerin durumlarının tespiti için mevzuatla tayin edilen kurallara riayet etmemesi halinde.

h) İşsizlik yardımı yapılması söz konusu olduğunda, ilgili kimsenin emrine hazır bulundurulan iş bulma hizmetlerinden yararlanmakta kusur etmesi halinde.

i) İşsizlik yardımı yapılması söz konusu olduğunda, ilgili kimsenin doğrudan doğruya iş anlaşmazlığı sonucu olarak işini kaybetmesi veya meşru mazereti olmaksızın işini kendi isteğiyle terk etmesi halinde.

j) Ölüm yardımı yapılması söz konusu olduğunda, dul kadının bir erkekle karı-koca gibi yaşadığı süreç.

MADDE : 69

1. Yardım yapılması isteğinde bulunan herkes, bu isteğin reddedilmesi veya yapılan yardımın niteliğini ve miktarı üzerinde anlaşmazlığa düşülmesi halinde, itiraz hakkına sahiptir.

2. Bu Kodun uygulanmasında, sağlık yardımlarını sağlama görevinin Parlamente'ya karşı sorumlu bir Devlet dairesine verilmiş olması halinde, 1 nci paragrafta öngörülen itiraz hakkı yerine, yardımın yapılmadığı veya yapılan yardımın uygun nitelikte olmadığı hakkında araştırma yapacak olan yetkili mercie şikâyette bulunma hakkı kullanılabilir.

3. Hak iddiaları, Sosyal Güvenlik sorunları ile meşgul olmak üzere kurulmuş olup korunan kimselerin de temsil edildiği özel mahkemelerde karara bağlandığı takdirde, itiraz hakkı tanınmayabilir.

MADDE : 70

1. Bu Kod gereğince sağlanan yardımlarla bu yardımların yapılması için gerekli idare giderleri, darge-tirli kimseleri ağır yük altında bırakmayacak şekilde ve ilgili Âkit Tarafın ve korunan kimselerin ekonomik durumları da nazara alınmak suretiyle, tespit edilen sigorta primleri veya vergi ile veya her iki kaynaktan birlikte karşılanır.

2. Korunan işçilerden alınacak sigorta primleri toplamı işçilere ve bunların karılarıyla çocuklarına yapılacak yardımlar için tahsis edilecek mali kaynakların yüzde 50'sinden fazla olamaz. Bu şartın yerine getirilmiş olup olmadığının tayininde, bu kod hükümlerine göre, ilgili Âkit Tarafca, sağlanan ve aile yardımlarıyla, ayrı bir kol olarak uygulanmakta ise, işkazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılan yardımlar dışında kalan bütün yardımlar birlikte nazara alınabilir.

3. Bu Kod hükümlerine uygun olarak sağlanacak yardımların yapılmasından, genel olarak, ilgili Âkit Taraf sorumludur. Bu amaçla gerekli bütün tedbirleri alır ve, uygun görülen hallerde, mali denge ile ilgili aktüeryal inceleme ve hesapların belirli aralıklarla yapılmasını ve yardım miktarlarıyla prim oranlarında veya bu yardımları karşılamak için ayrılan vergilerde herhangi bir değişiklik yapılmadan önce, hesap ve incelemelerin mutlaka yapılmış olmasını sağlar.

MADDE : 71

1. İşin idaresi Parlamente'ya karşı sorumlu bir Devlet Dairesine verilmemiş olan hallerde, korunan kimselerin temsilcileri doğrudan doğruya idareye katılabilecekleri gibi, mevzuatla tayin olunan şartlar dahilinde, istişari bir yetki ile de idareye katılabilirler. Aynı şekilde, işverenlerle kamu yetkilileri temsilcilerinin idareye katılmaları da mevzuatla öngörülebilir.

2. Bu Kodun uygulanmasında, ilgili Âkit Taraf, genel olarak kurumların ve hizmetlerin iyi idaresinden sorumludur.

BÖLÜM : XIII

Çeşitli Hükümler

MADDE : 72

Bu kod :

- a) İlgili Âkit Tarafın onaylandığı Bölümün yürürlüğe girmesinden önce, o Bölümle ilgili olarak meydana gelen ve yardım yapılmasını gerektiren olaylar;
- b) İlgili Âkit Tarafın onayladığı Bölüm yürürlüğe girdikten sonra o Bölümle ilgili olarak meydana gelen ve yardım yapılmasını gerektiren olaylarda ise, yürürlük tarihinden önceki süreler nedeniyle hak kazanılan yardımlar;
Hakkında uygulanmaz.

MADDE : 73

Âkit Taraflar, yabancılarını ve göçmen işçilerin sosyal güvenliği ile ilgili sorunlarda, özellikle bunların kendi vatandaşları ile eşit muamele görmelerinde ve kazanılmış haklarla kazanılmak yolunda olan hakların korunması konusunda özel anlaşmalar yapılması için çaba harcarlar.

MADDE : 74

Âkit Taraflardan her biri Genel Sekretere bu Kod'un uygulanması ile ilgili olarak her yıl bir rapor gönderir. Bu raporda aşağıdaki hususlar yer alır:

- a) Onaylanan bu Kod hükümlerinin uygulanmasını sağlayan mevzuat hakkında tam bilgi.
- b) Aşağıda belirtilen maddelerde öngörülen istatistik koşulların yerine getirilmiş olduğunu gösteren deliller:
 - i) Korunan kimselerin sayısı ile ilgili olarak madde 9 (a), (b) veya (c); 15 (a) veya (b); 21 (a); 27 (a) veya (b); 33; 41 (a) veya (b); 48 (a) veya (b); 55 (a) veya (b); 61 (a) veya (b).
 - ii) Yardım miktarlarıyla ilgili olarak 44 nci 65 nci 66 nci veya 67 nci maddeler.
 - iii) İşsizlik yardımlarının süresi ile ilgili olarak 24 nci maddenin 2 nci paragrafı.
 - iv) Korunan işçiler tarafından ödenen sigorta primlerinin kaynaklar toplamına olan oranı bakımından 70 nci maddenin 2 nci paragrafı.

Bu deliller, Komite tarafından teklif edilebilecek mümkün olan genel düzen ve biçimde bildirilir.

2. Âkit Taraflardan her biri, istendiği takdirde, Genel Sekretere bu Kod'un onaylanan hükümlerinin uygulama biçimi hakkında munzam bilgi verir.

3. Bakanlar Komitesi, bu maddenin 1 nci ve 2 nci paragrafları gereğince verilmiş olan raporların ve munzam bilgilerin örneklerini istişari Asambleye tevdi etmesi hususunda Genel Sekretere yetki verebilir.

4. Genel Sekreter, bu maddenin 1 nci ve 2 nci paragrafları gereğince verilmiş olan raporlarla munzam bilgileri Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderir ve anılan raporlarla munzam bilgiler hakkında Milletlerarası Çalışma Örgütünün yetkili organının istişari mütalaasının alınmasını ve varılacak sonucun kendisine bildirilmesini talep eder.

5. Bu maddenin 4 nci paragrafında söz konusu edilen raporlar ve munzam bilgilerle Milletlerarası Çalışma Örgütündeki yetkili organın görüşü Komite tarafından incelenir ve bu konuda varılan sonuçları kapsayan bir rapor Bakanlar Komitesine sunulur.

MADDE : 75

1. Bakanlar Komitesi, İstişari Asamblenin görüşünü aldıktan sonra, uygun görürse, Avrupa Konseyi Statüsününün 20 nci maddesinin (b) bendi gereğince, Âkit Taraflardan her birinin bu Kod'un kabul ettikleri yükümlülüklerini yerine getirmiş olup olmadıkları hakkında üçte iki çoğunlukla karar verir.

2. Bakanlar Komitesi, Âkit Taraflardan birinin bu Kod'un kabul ettiği yükümlülüklerini yerine getirmediği sonucuna varırsa, o Âkit Tarafı, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak üzere, kendisince gerekli görülecek tedbirleri almaya davet eder.

MADDE : 76

Âkit Taraflardan her biri, Kod'un II. ile X. ncu bölümlerinden, 3. ncu madde gereğince tevdi edilen onaylama belgesinde veya 4. ncu madde hükmüne göre sonradan yapılan bir bildiriye belirtilmeyen her hangi bir bölümü ile ilgili kanun ve uygulama hakkında Genel Sekretere her iki yılda bir rapor gönderir.

BÖLÜM - XIV

Son Hükümler

MADDE : 77

1. Bu Kod Avrupa Konseyi üyesi devletlerin imzasına açık bulundurulur. Bu Kod onaya tabidir. Onaylama belgeleri Genel Sekretere tevdi edilir. Şu kadar ki; gerekirse, Bakanlar Komitesi tarafından bu hususta daha önce 78. ncu maddenin 4. ncu paragrafı gereğince olumlu bir karar alınabilir.

2. Bu kod, üçüncü onaylama belgesinin tevdi edildiği tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

3. Bu Kod, sonradan onaylayanlar hakkında, onaylama belgelerinin Genel Sekretere tevdi edildiği tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

MADDE : 78

1. Bu Kod'u imza eden üye devletlerden 2. nci maddenin 2. nci paragrafı hükmünden yararlanmak isteyen her hangi biri, onaylama işleminden önce, Genel Sekretere, kendi sosyal güvenlik sisteminin bu Kod hükümlerine ne dereceye kadar uygun olduğunu gösterir bir rapor gönderir.

Bu raporda aşağıda yazılı hususlar yer alır :

a) İlgili mevzuat;

b) Aşağıda belirtilen maddelerde öngörülen istatistik koşulların yerine getirilmiş olduğunu gösteren deliller;

Korunan kimselerin sayısı ile ilgili olarak :

(i) Madde 9 (a), (b) veya (c), 15 (a) veya (b); 21 (a); 27 (a) veya (b); 33; 41 (a) veya (b) 48 (a) veya (b); 55 (a) veya (b); 61 (a) veya (b).

(ii) Yardım miktarıyla ilgili olarak 44. ncu, 65. ncu, 66. ncu veya 67. ncu maddeler.

(iii) İşsizlik yardımlarının süresi ile ilgili olarak 24. ncu maddenin 2. nci paragrafı.

(iv) Korunan işçiler tarafından ödenen sigorta primlerinin mali kaynaklar toplamına olan oranı bakımından 70. ncu maddenin 2. nci paragrafı.

c) Kod'u imza eden üye devletin, 2. nci maddenin 2. ve 3. ncu paragrafları gereğince, nazara alınmasını istediği bütün faktörler.

Bu deliller, komite tarafından teklif edilebilecek mümkün olan genel düzen ve biçimde bildirilir.

2. Kod'u imza eden üye devletlerden her biri, istendiği takdirde, Genel Sekretere, kendi sosyal güvenlik sisteminin bu Kod hükümlerine uygunluğu hakkında munzam bilgi verir.

3. Bu rapor ve munzam bilgi, komite tarafından, 2. nci maddenin 3. ncu paragrafı hükmü gözönünde bulundurulmak suretiyle, incelenir. Komite, Bakanlar Komitesine, vardığı sonuçları kapsayan bir rapor sunar.

4. Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Statüsünün 2. nci maddesinin (b) bendi gereğince, kodu imza eden bu üye devletin sosyal güvenlik sisteminin kod hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında üçte iki çoğunlukla karar verir.

5. Bakanlar Komitesi, anılan sosyal güvenlik sisteminin kod hükümlerine uygun olmadığına karar verdiği takdirde, keyfiyeti ilgili üye devlete bildirir ve uygunluğun nasıl sağlanabileceğine dair tavsiyede bulunabilir.

MADDE : 79

1. Bakanlar Komitesi, bu kod yürürlüğe girdikten sonra, Avrupa Konseyine üye olmayan her hangi bir devleti kod'a katılmaya davet edebilir. Böyle bir katılma kod'da belirtilen onaylama ile ilgili aynı usul ve şartlara tabidir.

2. Bir devlet, Genel Sekretere bir katılma belgesi tevdi etmek suretiyle, bu kod'a katılır. Kod, katılan her hangi bir devlet için kod'a katılma belgesinin tevdi edildiği tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

3. Katılan devletin hak ve yükümlülükleri ile kod'u onaylayan üye devletin kod'da belirtilen hak ve yükümlülükleri arasında fark yoktur.

MADDE : 80

1. Bu kod Âkit Tarafların her birinin öz yurdunda uygulanır. Âkit Taraflardan her biri, imza veya onaylama veyahut katılma belgesinin tevdi sırasında, Genel Sekretere hitaben yazılmış bir deklarasyonla bu amaçla öz yurt olarak kabul edilen ülkenin neresi olduğunu belirtir.

2. Kod'u onaylayan her Âkit Taraf veya sonradan katılan devletlerden her biri, onaylama veya katılma belgesinin tevdi sırasında veyahut ondan sonra her hangi bir zamanda, bildiride belirtilen değişiklikler hakkındaki hüküm saklı kalmak şartıyla, bu kod'un tamamının veya bir kısmının bu maddenin 1 nci paragrafında yer almayan öz yurdun her hangi bir kısmına veya Milletlerarası ilişkilerde sorumlu bulunduğu diğer her hangi bir kısmına veya Milletlerarası ilişkilerde sorumlu bulunduğu diğer her hangi bir ülkeye teşmil edildiğini bildirebilir. Böyle bir bildiride belirtilen değişiklikler sonradan yapılan bir bildiri ile iptal edilebilir veya değiştirilebilir.

3. Âkit Taraflardan her hangi biri, 81 nci madde hükmüne uygun olarak kod'un feshini ihbar edileceği bir zamanda, kod'un ülkenin her hangi bir yerinde veya bu maddenin 2 nci paragrafı gereğince, kod'un teşmil edildiği diğer her hangi bir ülkede uygulanmasına son verileceğini Genel Sekretere bildirebilir.

MADDE : 81

Âkit Taraflardan her biri, kod'un II ila X ncu bölümlerinden her hangi birinin feshini, ancak kod'un kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten geçerli olmak üzere, beş yıllık bir devrenin veya ondan sonra gelecek her beş yıllık devrenin sonunda ve her defasında Genel Sekretere bir yıl önceden ihbarda bulunmak suretiyle isteyebilir. Kod'u uygulayanların sayısı üçten az olmamak şartıyla, böyle bir fesih isteği kod'un diğer Âkit Taraflar için yürürlükte kalmasını etkilemez.

MADDE : 82

Genel Sekreter :

(i) Bu kod'un yürürlüğe girdiği tarih ve kod'u onaylayan üye devletlerin isimleriyle birlikte;

(ii) 79 ncu madde gereğince kendisine tevdi edilen her hangi bir katılma belgesi ve bununla birlikte aldığı bildirilir;

(iii) 4 ncü ve 80 nci maddelere göre alınan her hangi bir bildiri,

(iv) veya 81 nci madde hükmüne uygun olarak alınan her hangi bir ihbar;

Hakkında Avrupa Konseyi üyesi devletlerle sonradan katılan her hangi bir devletin hükümetine ve Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne bilgi verir.

MADDE : 83

Bu Kod'un eki Kod'un ayrılmaz bir parçasıdır.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış olan aşağıda imzaları bulunan kişiler, yukarıdaki hususları tasdik zımında, işbu protokölü imzalamışlardır.

Bu kod, Strasbourg'da 12 Nisan 1964 tarihinde, Fransızca ve İngilizce olarak ve, her iki metin aynı derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha olarak düzenlenmiş olup bu nüsha Avrupa Konseyi arşivinde saklanır

ve Genel Sekreter bunun tasdikli birer suretini kod'u imza eden devletlerle sonradan katılan devletlere ve Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderir.

EK

MADDE 68 (i)

68 nci maddenin (i) bendi, Âkit Tarafların her birinin kendi milli mevzuatına göre tefsir edileceği şeklinde anlaşılmalıdır.

EK : 1

BÜTÜN EKONOMİK FAALİYETLERİ, SANAYİ KOLLARI İTİBARIYLA MİLLETLERARASI STANDART TASNİFİ

(Bölüm ve Büyük Grupların Listesi)

Bölüm 0. Ziraat, Ormancılık, Avcılık ve Balıkçılık

01. Ziraat ve hayvan yetiştirme
02. Ormancılık ve tomrukçuluk
03. Avcılık, tuzakla avlama, av hayvanlarının üretilmesi
04. Balıkçılık.

Bölüm 1. Madencilik ve Taşocakları :

11. Kömür madenciliği
12. Metal madenciliği
13. Hampetrol ve tabii gaz
14. Taş, kil ve kum ocaklarının işletilmesi
19. Başka tarafta tasnif olunmayan ve metalden gayri maddelerin istihracı.

Bölüm 2. 3. İmalat Sanayii :

20. Gıda maddeleri sanayii (içki sanayii hariç)
21. İçki sanayii
22. Tütün sanayii
23. Dokuma sanayii
24. Kundura, giyecek eşyası ve hazır dokuma eşya imalatı
25. Ağaç ve mantar sanayii (mobilya sanayii hariç)
26. Mobilya ve mefruşat sanayii
27. Kâğıt sanayii ve kâğıttan eşya imalatı
28. Matbaacılık, neşriyatçılık ve bunlarla ilgili sanayi
29. Deri sanayii ve deriden eşya imalatı (kundura hariç)
30. Kauçuk sanayii
31. Kimya ve kimyevi mamuller sanayii
32. Petrol ve kömür müştakları sanayii
33. Başka tarafta tasnif edilmeyen, metalden gayri madeni mamuller sanayii (petrol ve kömür müştakları hariç)
34. Metallere müteallik esas endüstriler
35. Madeni eşya imalatı (makine ve taşıt malzemesi hariç)
36. Makine imalatı (elektrik makineleri hariç)

37. Elektrik makine, cihaz ve malzemeleri imalatı
38. Taşıt malzemeleri imalatı
39. Çeşitli imalat sanayii
- Bölüm 4. İnşaat
40. İnşaat
- Bölüm 5. Elektrik, gaz, su ve sıhhi hizmetler
51. Elektrik, gaz ve buhar
52. Su ve sıhhi hizmetler
- Bölüm 6. Ticaret, banka, sigorta ve gayrimenkul işleri
61. Toptan ve perakende ticaret
62. Bankalar ve diğer mali müesseseler
63. Sigortalar
64. Gayrimenkul işleri
- Bölüm 7. Nakliyat, ardiyecilik ve ulaştırma
71. Nakliyat.
72. Ardiye ve antrepoculuk
73. Ulaştırma
- Bölüm 8. Hizmetler
81. Devlet hizmetleri
82. Belediye ve ticaret hizmetleri
83. Eğlence hizmetleri
84. Şahsi hizmetler
- Bölüm 9. İyi tarif edilmemiş faaliyetler
90. İyi tarif edilmemiş faaliyetler.

EK : 2

EK HİZMETLER VEYA MENFAATLER.

BÖLÜM - II

Sağlık Yardımları

1. Evde yapılan muayeneler dahil, pratisyen ve uzman hekimler tarafından hastane koşulları dışında yapılan süresiz tedaviler.

Şu kadar ki, yardım gören kimsenin veya aile reisinin, tedavi masraflarına en çok, yüzde 25 oranında katılması istenebilir.

2. Süresiz olarak sağlanan önemli ilaçlar. Şu kadar ki, yardım gören kimsenin veya aile reisinin, masraflara en çok yüzde 25 oranında katılması istenebilir.

3. Mevzuatla tayin edilen ve tüberküloz dahil, uzun tedaviyi gerektiren hastalıklarda, yerine göre, pratisyen veya uzman hekimler tarafından, her olayda 52 haftayı geçmemek üzere, hastanede yapılan bakım dahil, tedavilerle sağlanan yardımcı hizmetler.

4. Dış tedavileri, ancak yardım gören kimsenin veya aile reisinin tedavi masraflarına en çok üçte birine kadar katılması istenebilir.

5. Masrafa katılma, her muayene ve tedavi ve her reçete için maktu bir miktar üzerinden ödeme yapılması şeklinde olduğu takdirde, yukarıda 1, 2 ve 4 ncü bentlerde belirtilen tedavi şekillerden herhangi biri için bütün korunan kimseler tarafından yapılan ödemeler toplamı belirli bir oranda fazla olamaz.

BÖLÜM - III

Hastalık Ödenekleri

6. Bu Kod'un 16 ncı maddesinde belirtilen oranda yapılan ve her olayda 52 haftadan az olmayan bir süre için verilen hastalık ödenekleri.

BÖLÜM - IV

İşsizlik Yardımları

7. 12 aylık bir devre içinde 21 haftadan az olmayan bir süre için bu Kod'un 22 nci maddesinde belirtilen oranda yapılan işsizlik yardımları.

BÖLÜM - V

Yaşlılık Yardımları

8. Aşağıdaki şartlarla, 28 nci maddede belirtilen yardımın en az yüzde 50'si oranında olmak üzere yapılacak yaşlılık yardımları :

a) 29 ncu maddenin 2 nci paragrafı hükmüne göre, veya 28 nci maddede belirtilen yardımın yapılmasının bir ikamet süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı olması ve ilgili Âkit Tarafın 29 ncu maddenin 3 ncü paragrafı hükmünden yararlanmak istememesi halinde, on yıl ikametten sonra.

b) Korunan kimsenin daha önceki çalışması ile ilgili olarak kanunla tayin edilen şartlar saklı kalmak kaydıyla, 29 ncu maddenin 5 nci paragrafına göre.

BÖLÜM - VII

Aile Yardımları

9. Yardıma hak kazanan ve öğrenimine devam eden çocuğun 16'dan aşağı olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen bir yaşa gelinceye kadar, periyodik ödemeler biçiminde para olarak yapılacak aile yardımları.

BÖLÜM - VIII

Analık Yardımları

10. Staj süresi aranmaksızın yapılacak analık yardımları.

BÖLÜM - IX

Malullük Yardımları

11. Aşağıdaki şartlarla, 56 ncı maddede belirtilen yardımın en az yüzde 50'si oranında olmak üzere yapılacak malullük yardımı.

a) 57 nci maddenin 2 nci paragrafına göre, veya 56 ncı maddede belirtilen yardımın yapılmasının bir ikamet süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı olması ve ilgili Âkit Tarafın 57 nci maddenin 3 ncü paragrafından yararlanmak istememesi halinde, beş yıl ikametten sonra.

b) Bu bölümün uygulanması ile ilgili hükümler yürürlüğe girdiği tarihte korunan bir kimsenin sırf ileri yaşta bulunması nedeniyle 57 nci maddenin 2 nci paragrafında belirtilen şartları yerine getirmemiş olması halinde. Ancak korunan kimsenin daha önceki çalışmaları ile ilgili mevzuatla tayin edilen şartlar saklıdır.

BÖLÜM - X

Ölüm Yardımları

12. Aşağıdaki şartlarla, 62 nci maddede belirtilen yardımın en az yüzde 50'si oranında olmak üzere yapılacak ölüm yardımı.

a) 63 ncü maddenin 2 nci paragrafına göre, veya 62 nci maddede belirtilen yardımın yapılmasının bir ikamet süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı olması ve ilgili Âkit Tarafın 63 ncü maddenin 3 ncü paragrafı hükmünden yararlanmak istememesi halinde, beş yıl ikametten sonra.

b) Bu bölümün uygulanması ile ilgili hükümler yürürlüğe girdiği tarihte korunan kimsenin aile reisinin sırf ileri yaşta bulunması nedeniyle 63 ncü maddenin 2 nci paragrafında yazılı şartları yerine getirmemiş olması halinde. Ancak aile reisinin daha önceki çalışmaları ile ilgili mevzuatla tayin edilen şartlar saklıdır.

BÖLÜMLER - II, III VEYA X

13. Miktarı aşağıda belirtilen cenaze masrafları :

(i) Yerine göre, korunan kimsenin, ölüm yardımı veya hastalık ödeneğinin hesabında esas alınan veya alınacak olan daha önceki günlük kazancının yirmi katı. Şu kadar ki, yardım tutarı 65 nci madde hükümlerine göre tespit edilen kalifiye erkek işçinin günlük kazancının yirmi katından fazla olmamalıdır.

(ii) Veya 66 ncı madde hükümlerine göre tespit edilen alelade kâhil bir erkek işçinin günlük kazancının yirmi katı.